

**O'ZBEK TILINING
KATTA IMLO
LUG'ATI**

UDK 004 038

BBK 5359

A 90

O'zbek tilining katta imlo lug'ati. – Toshkent: «Kafolat print company» nashriyoti, 2023. - 648 b.

Tuzuvchilar:

E.A.Begmatov filologiya fanlari doktori, professor

A.P.Madvaliyev, filologiya fanlari nomzodi, katta ilmiy xodim

Y.R.Odilov, filologiya fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

D.Lutfullayeva, filologiya fanlari doktori, professor

Sh.Iskandarova, filologiya fanlari doktori, professor

Ushbu lug'at lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosida tartib berilgan, o'zbek tili leksikasida, bir qator so'zlar imlosida keyingi yillarda ro'y bergan sezilarli o'zgarishlarni hisobga olgan, avvalgi imlo lug'atlariga nisbatan so'z va terminlarni kengroq aks ettirgan lug'atdir. U 2013-yilda nashr etilgan «O'zbek tilining imlo lug'ati» asosida nashrga tayyorlandi. Lug'at ta'lim tizimining barcha bo'g'inlaridagi o'qituvchi, o'quvchi va talabalarga, ommaviy axborot vositalari xodimlariga, nashriyotlar muharrirlari va musahhihlariga, umuman, keng kitobxonlar ommasiga mo'ljallangan.

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti Ilmiy kengashi tomonidan nashrga tavsiya etilgan (2022-yil 21-sentyabrdagi, 5-majlis bayonnomasi).

SO'ZBOSHI

Adabiy til yozma shaklining me'yorlashuvi va takomilida, shuningdek, og'zaki hamda yozma nutq orasidagi bog'liqlik va yaqinlikni mustahkamlashda imlo lug'atlari muhim rol o'ynaydi. Imlo lug'atlari nafaqat so'zlarning yozma shakli, balki og'zaki talaffuz shaklining ham me'yorlashuvi va uning muayyan turg'un, adabiy holatda bo'lishiga xizmat qiladi, zero, aksariyat so'zlar yozma shaklga asoslangan holda talaffuz qilinadi. Imlo lug'ati tilning lug'aviy boyligini o'zida jamlovchi va saqlovchi ishonchli manba hamdir, chunki u boshqa tip lug'atlarga kiritilmaydigan ba'zi so'z va so'z shakllarini ham qamrab oladi.

Imlo lug'atlari yozma nutq madaniyatining, imloviy savodxonlikning muhim qurolidir.

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti xodimlari tomonidan tuzilgan, 85000 dan ortiq so'z va so'z shakllarini qamragan o'zbek lotin yozuvidagi katta hajmli imlo lug'ati bundan to'qqiz yil oldin nashr etilgan edi.¹ Qayd qilingan lug'at tuzilgandan keyin o'tgan davr mobaynida o'zbek tilining lug'aviy boyligida, imloviy me'yorlarida bir qator siljishlar, o'zgarishlar yuz berdi. Tilda yangi so'z va terminlar paydo bo'ldi, o'zbek tiliga yangi davrning ijtimoiy, ilmiy, moddiy-ma'naviy, siyosiy-mafkuraviy sohalarida ro'y bergan o'zgarishlarni, tushunchalarni anglatuvchi yangi so'z va terminlar kirib keldi. Ba'zi hollarda so'zlarni so'zlashuvga xos talaffuz shakllarida yozish ham ko'zga tashlanmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori institutining yetakchi ilmiy xodimlari tomonidan ushbu «O'zbek tilining katta imlo lug'ati» tuzildi va nashrga tayyorlandi. Unda 90000 ga yaqin so'zning to'g'ri imloviy shakli berilgan. Mazkur lug'at o'zbek tilining hozirda mavjud imlo lug'atlaridan: a) so'zligining boyligi; b) imlosi qiyin va munozarali bo'lgan, hozirga qadar imlo lug'atlariga kiritilmay kelayotgan so'zlarni ham qamrab olganligi; d) nashr etilgan va etilayotgan boshqa tip lug'atlar (izohli, ensiklopedik, terminologik va b.)ning ijobiy imloviy tajribalarini hisobga olganligi; e) keyingi o'ttiz yil davomida o'zbek tili imlosi amaliyotida yuz bergan, ko'pchilik tomonidan ma'qul deb topilayotgan ijobiy imloviy o'zgarishlarga e'tibor berganligi; f) nihoyat, mustaqillik davrida o'zbek tiliga kirib kelgan yangi so'z va terminlar yozilish shaklining ilmiy-imloviy baholangan holda lug'at tarkibiga kiritilganligi bilan farqlanadi.

¹ O'zbek tilining imlo lug'ati / E.Begmatov, A.Madvaliyev; muharrir N.Mahmudov. – Toshkent: Akademi-nashr, 2013. – 528 b.

«O'zbek tilining katta imlo lug'ati» so'zligi «O'zbek tilining imlo lug'ati» (2013), 5 jildli «Ўзбек тилининг изоҳли луғати», 12 jildli «Ўзбекистон миллий энциклопедияси», bir qator fan sohalari terminologik lug'atlari, oliy va o'rta maktab darsliklari, gazeta va jumallardan to'plangan so'zlardan foydalanib tuzildi. Lug'at O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1995-yil 24-avgustdagi 339-sonli «O'zbek tilining asosiy imlo qoidalarini tasdiqlash haqida»gi qarori bilan qabul qilingan «O'zbek tilining asosiy imlo qoidalari»ga asoslangan holda yaratildi.

Lug'at marhum filologiya fanlari doktori, professor E.A.Begmatov, filologiya fanlari nomzodi, katta ilmiy xodim A.P.Madvaliyev hamda filologiya fanlari doktori, professor Y.R.Odilovlar tomonidan tuzildi. Mualliflar lug'atga so'z to'plash, so'zligini tuzish, so'zning imloviy shaklini va maqbul me'yorlarni ilmiy baholash ishlarini amalga oshirdilar. Lug'at so'zligini kompyuterda ko'chirish, uni nashrga tayyorlash jarayonidagi barcha texnik ishlarni bajarishda institut ilmiy xodimlaridan G'.Ismoilov, A.Saidnomanov, L.Mirzajonova va X.Mustafoyevalar qatnashdilar. Lug'at qo'lyozmasidagi ba'zi nuqsonlarni bartaraf qilish ishiga lug'atning mas'ul muharriri, filologiya fanlari doktori, prof. N.Mahmudov munosib hissa qo'shdi.

Adabiy tilning imloviy me'yorlarini belgilash g'oyatda mas'uliyatli va qiyin ishdur. O'zbek lug'atchiligi tarixida hozirga qadar turli tipdagi o'nlab imlo lug'atlari tuzilgan bo'lsa-da, bu tip lug'atlarni tuzishning ilmiy asos va tamoyillari, lug'atga kiritish lozim bo'lgan materialning xarakteri va tarkibi, imlo lug'atlari bilan kundalik yozuv amaliyotida yuz beradigan tafovutlar va shularga bog'liq holda imlo qoidalarini takomillashtirib borish kabi ko'pgina masalalar o'zbek tilshunosligida hali yetarli tadqiq qilinmagan. Shu sababli har qanday imlo lug'atida ham ayrim nuqsonlar, munozarali o'rinlar bo'lishi tabiiydir. Mana shu kabi o'rinlarni bilishga, aniqlashga yordam beruvchi tanqidiy fikrlarni, lug'atni takomillashtirishga ko'maklashuvchi fikr-mulohazalarni lug'at tuzuvchilari minnatdorchilik bilan qabul qiladilar.

Mualliflar lug'at yuzasidan bildiriladigan taklif va mulohazalarni quyidagi manzilga yuborilishini so'raydilar:

*Toshkent, 100060, Shahrisabz tor ko'chasi 5-uy,
O'zR FA O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti.*

LUG'ATNING TUZILISHI VA TARKIBI

1. Lug'atga kiritilgan so'zlar qat'iy alifbo tartibida joylashtirilgan. Demak, zarur so'zni undan alifbo tartibi bo'yicha qidirish kerak bo'ladi.

2. Lug'atga hozirgi o'zbek adabiy tili va uning barcha uslublarida qo'llanayotgan me'yoriy leksika kiritilgan.

Ularning asosiy turlari quyidagilardir:

– o'zbek tilida keng iste'molda bo'lgan so'zlar;

– o'zbek tilining ilmiy uslubiga xos fan-texnika va axborot-kommunikatsiya terminlari;

– xalq hunarmandchiligi sohasida faol qo'llanuvchi kasb-hunar atamaları (professional leksika);

– etnonimlar, tarixiy unvon va mansab nomlari.

3. Lug'atga o'zbek mumtoz adabiyotiga doir matnlarda uchraydigan ba'zi so'zlar ham kiritilgan. Bunda ta'lim tizimida, nashriyot va matbuot ishlarida shunday so'zlarning yozilishini bilish zarurati hisobga olingan.

4. Lug'atda hozirgi o'zbek tilida uchraydigan qo'shma, juft va takroriy so'zlarga ham o'rin berilgan. Bunda qismlari qo'shib yoki ajratib yoziluvchi so'zlar imlosiga alohida diqqat qilingan.

5. Lug'atda hozirgi o'zbek adabiy tili va imlo amaliyotida ikki xil talaffuz qilinayotgan va yozilayotgan ba'zi imloviy variantlarning barqarorlashgan shaklini berishga harakat qilingan. Agarda bunday so'z variantlari so'zlikda ketma-ket emas, turli o'rinlarda kelsa, ular ikki marta qayd qilindi. Masalan: *adab* va *odob*, *odob* va *adab*.

6. So'zning ilm-fan yoki kasb-hunar sohasiga oid so'z (termin) ekanligi yoxud mumtoz adabiyot tiliga mansubligi, tarixiy so'z yoki etnonimligi qavs ichida maxsus qisqartmalar orqali ta'kidlandi. Chunonchi: *koronavirus* (tib.), *burun* (geog.), *bade* (mum. ad.), *konsensus* (huq.).

7. Lug'atda atoqli otlar berilmadi. Ammo atoqli otdan hosil bo'lgan turdosh so'z va terminlar mavjud: *rentgen* (tex., tib.), *nyuton* (fiz.), *rizamat* (uzum navi) kabi.

8. Ba'zi leksemalarning qaysi so'z turkumiga mansubligi uncha aniq bo'lmagan hollarda, bu holat maxsus qisqartma orqali ta'kidlandi: *pichma* (sft.), *pishitma* (sft.), *buyur* (ot), *yo* (und.), *yo* (bog'l.), *yo'liga* (rvsh.) kabi.

9. Lug'atda bir omonimik qator (uya)ni tashkil etuvchi shakldosh so'zlar deyarli berilmadi. Faqat zarurat tug'ilgan hollardagina, ya'ni omonimik qatordagi so'zlarning omonimligini aniq ko'rsatish shart bo'lgandagina ular omonim tarzida lug'atga kiritildi. Masalan:

pay (anat.)

pay (~ *puli*)

saroy (qasr)

saroy (etn.)

10. Rus tilidan va u orqali boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar, o'zbekcha talaffuzga moslashgan ba'zi holatlarni (*yashik, kalish, botinka, valenka, piyma, sutka, kurs*) istisno qilganda, joriy qoidalar talabiga ko'ra, o'zlashgan shaklida o'zgarishsiz yozildi: *opponent, aloe* kabi. Ayrim o'rinlarda ingliz va boshqa tillardan o'zlashgan yangi so'zlar o'zbekcha talaffuzi asosida berildi. Masalan: *blutus, aypet* kabi.

11. Lug'atda ba'zi o'zi mustaqil qo'llanmaydigan so'zlar ham berildi va qavs ichida tarkibida shunday so'z bo'lgan so'z birikmasi yoki juft so'z keltirildi: *chippa* (~ *yopishmoq*), *zab* (~ *ish bo'ldimi?*), *atvor* (*fe'l- ~*).

12. So'zning ma'nosi kitobxon uchun tushunarsiz bo'lgan yoki ushbu so'zshaklning mavjudligi shubha tug'dirishi mumkin bo'lgan hollarda, qavs ichida ularning muqobillari keltirildi yoki shunday so'z ishtirok etuvchi so'z birikmasi berildi: bunda asosiy so'z takroriy qo'llanadigan bo'lsa, u maxsus belgi (~) bilan almashtirildi: *adam* (*yo'qlik*), *musallas* (*uchburchak*); *badar* (~ *ketmoq*), *hasana* (*qarzi ~*) kabi.

13. Ajratib yoziluvchi forscha izofali birikmalar hamda bir so'z ishtirokida hosil qilingan ayrim ajratib yoziluvchi birikmalar asosiy so'z (komponent) tagidan biroz ichkari chekingan holda keltirilgan:

arz

arzi ahvol

arzi niyoz

hifz

hifzi lison

hifzi sihat

ana

ana bu

ana bunaqa

ana xolos

ana shunday kabi.

14. Ba'zi so'zlar ikki shaklda faol qo'llanmoqda va yozilmoqda. Binobarin, ularning biriga ustunlik berish qiyin. Shu sababli bunday so'zlarning har ikkala shakli yonma-yon yoki alifbo tartibida o'z o'rnida keltirildi: *bejamoq* va *bezamoq*, *biokimyo* va *bioximiya*.

15. So'zlarning erkalash-kichraytish shakllari lug'at so'zligiga deyarli kiritilmadi. Ammo bunday so'z terminologik ma'noda kelganda, ma'lum belgi bilan ta'kidlangan holda lug'atga kiritildi: *labcha* (*anat.*), *belcha* (*hun.*) kabi.

16. Lug'at so'zligiga morfologik shakllangan ko'plab so'zlar bilan birga ba'zi xususiyatlari bilan alohida ajralib turadigan so'zshakllar ham kiritildi. Masalan: 1) otlar bosh kelishikda, birlik sonda berildi. Biroq ba'zi urug', qabila va sulola nomlari hamda ayrim ilm-fan terminlari birlik sonda ishlatilmagani yoki juda kam qo'llangani uchun ko'plik sonda berildi;

2) otlarning egalik qo'shimchalarini olgan shakllari berilmadi. Biroq bunday shakldagi otlar qarashlilikni emas, erkalash va suyish ma'nolarini anglatganda, leksik birlik sifatida lug'atga kiritildi: *jonim, jonginam, xonim* kabi;

3) sifatdoshning ko'chma ma'noda qo'llanganlari berildi. Masalan, *sotilgan* (*xoin* ma'nosida), *kelishgan* (*go'zal* ma'nosida), *o'tmas* (*o'tkir* so'zining antonimi);

4) qo'shma fe'llar yoki ko'makchi fe'lli qo'shilmalarning faqat ikki so'zdan fonetik o'zgarish orqali hosil bo'lgan turlari berildi, ikkidandan ortiq so'zdan hosil bo'lgan qo'shma fe'llar berilmadi: *ayta olmoq* va *aytolmoq*, *yoza bermog* va *yozavermog* kabi;

5) juft va takror fe'llar faqat otlashgan hollardagina berildi: *qo'ydi-chiqdi* (oilaviy janjal), *bordi-keldi* (munosabat), *oldi-sotdi* (savdo munosabati), *ur-sur* (ur-sur bo'ldi), *yugur-yugur* (yugur-yugur qilmoq), *chop-chop* (chop-chop qilmoq).

6) undovga ko'chgan *horma*, *tushmagur*, *qurmagur* kabi so'zlar ham lug'atga kiritildi.

LUG'ATDA BERILGAN SO'ZLAR IMLOSIGA OID BA'ZI QAYDLAR

Imlo lug'atining asosiy vazifasi so'zlarning to'g'ri imloviy shaklini belgilash, uni qayd qilish, keng ma'noda esa til leksikasini imloviy jihatdan adabiy me'yorga solishdir. Ammo imlo lug'atlari kimlarga mo'ljallanganligiga, so'zlarni qamrash hajmiga ko'ra farqlanadi. Shu jihatdan ham katta hajmli (umumtil) lug'atlaridan tashqari umumta'lim maktablari o'quvchilari, hatto boshlang'ich sinflar uchun ham alohida lug'atlar tuziladi. Katta hajmli imlo lug'atlari keng xalq ommasining ehtiyojlarini hisobga olgan holda yaratiladi. Shu sababli bunday lug'atdan nafaqat o'rta va oliy maktab o'quvchilari, o'qituvchilari, balki nashriyot va matbuot, radio va televideniye xodimlari, umuman, keng ziyolilar ommasi foydalanadi.

Ba'zan til imloviy me'yorlarining vazifasini juda keng tushunish, uni tilning boshqa tur me'yorlari vazifasi bilan qorishtirib yuborish hollari uchraydi. Masalan, imlo haqida gap borgan ba'zi ishlarda *vulkan* emas, *vulqon*, *xatom* emas, *xatoyim*, *paltom* emas, *paltoyim*, *omixta* emas, *omuxta*, *tepag'on* emas, *tepong'ich* yozilishi kerak degan fikrlar uchrab turadi, boshqacha aytganda, tilning orfoepik va lug'aviy me'yorlari vazifasi imloviy me'yordan talab qilinadi. Holbuki, *vulkanmi* yoki *vulqon*, *omixtami* yoki *omuxta* deb aytilishining qaysi biri me'yor ekanini, avvalo, orfoepiya qoidalari belgilashi lozim. Xuddi shuningdek, *tepag'on* va *tepong'ichdan* qaysi biri maqbulligini baholash morfologik, aniqrog'i, so'z yasash me'yoringa ishidir. Imlo lug'atining vazifasi esa keltirilgan variant va ekvivalentlardan qaysi biri maqbul deb topilsa, o'sha so'zning to'g'ri yozilishini belgilash hamda lug'atga kiritish sanaladi.

Ma'lumki, imlo lug'atlari tilning qabul qilingan joriy imlo qoidalari talablariga amal qilgan holda tuziladi. Imlo qoidalari imlo lug'atining ilmiy-nazariy asosidir. Binobarin, qabul qilingan imlo qoidalari ilmiy jihatdan asosli, amaliy jihatdan qulay, iloji boricha pishiq-puxta bo'lmog'i kerak. Ammo har qanday imlo qoidalari ham ideal darajada mukammal bo'lolmaydi. Bunga sabab, birinchidan, qoidalar ko'p holda yozuv amaliyotidagi barcha holatlarni to'liq qamrab ololmaydi; ikkinchidan, qoidalashtirilgan hodisalar ba'zan yetarli asoslanmaganligidan yozuv amaliyotiga singmaydi; uchinchidan, tilning ma'lum davr rivojida yangi imloviy hodisalar, holatlar, imloviy an'analar paydo bo'ladi va ular imlo qoidalarini qayta ko'rib chiqishni, uni takomillashtirishni talab qiladi. Bularning barchasi, shubhasiz, tuziladigan imlo lug'atlarining saviyasiga ham ta'sir qiladi.

Imlo qoidalarining talab va muammolari haqida gap borganda yana bir masalaga to'xtalish o'rinlidir. Bu – qoidalarning sodda, tushunarli, jo'yali, esda yaxshi saqlanadigan bo'lishi masalasidir. Imlo qoidasini tuzganda, maktab o'quvchisining saviyasi va bilim darajasi ham ko'zda tutilishi kerak. Shu sababli imlo qoidalarini ilmiy-nazariy fikrlarning ifodasi tarzida emas, har bir so'z shaklida ko'zga aniq tashlanib turadigan belgi, esda saqlash oson bo'lgan biror tipik xususiyat, tipik lisoniy modellar asosida tuzish, bizningcha, eng maqbul yo'ldir.

Quyida lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosi negizida tayyorlangan va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlangan «O'zbek tilining asosiy imlo qoidalari»ni kitobxonlar e'tiboriga havola qilamiz.

O'ZBEK TILINING ASOSIY IMLO QOIDALARI

HARFLAR IMLOSI

Unlilar imlosi

1. A a harfi:

1) *aka, alanga, aloqa, og'a; sentabr, noyabr* kabi so'zlarda old qator keng unlini ifodalash uchun yoziladi;

2) *bahor, zamon; savol, gavda; vasvasa* kabi so'zlarning oldingi bo'g'inida, *vaqt, vahm* kabi so'zlarda **a** aytiladi va yoziladi.

2. O o harfi:

1) *ona, omon, quyosh, fido, baho, xola, lotin; mukofot, mahorat* kabi so'zlarda orqa qator keng unlini ifodalash uchun yoziladi;

2) *boks, poyezd, tonna, talon; agronom, mikrofon; direktor, termos* kabi o'zlashma so'zlardagi unlini ifodalash uchun yoziladi.

3. I i harfi:

1) *ish, iz, qil; xirmon, ilhom, ikki, ixtisos, shoyi, tulki; volida, piramida; bilan, biroq, sira, qishloq, chiroq* kabi so'zlarda old qator tor unlini ifodalash uchun yoziladi;

2) *o'tin, o'rik, bo'lim* kabi oldingi bo'g'inida **o'** unlisi keladigan so'zlarning keyingi bo'g'inida **i** aytiladi va yoziladi.

4. U u harfi:

1) *uy, kun; buzoq, buloq, Buxoro; butun, uchuq, usul, yulduz; maskura; ko'zgu, uyqu; aluminiy, yubiley* kabi so'zlarda orqa qator tor unlini ifodalash uchun yoziladi;

2) *qovun, sovun, tovush, yovuz, qirg'ovul, chirmovuy* kabi so'zlarning oldingi bo'g'inida **o** unlisi kelsa, keyingi yopiq bo'g'in boshidagi **v** undoshidan keyin **u** aytiladi va yoziladi.

5. **O' o'** harfi *o't, o'q, o'zbek, o'simlik, do'ppi, bo'tako'z, semizo't, gulko'rpa, noo'rin* kabi so'zlarda orqa qator o'rta-keng unlini ifodalash uchun yoziladi.

6. **E e** harfi *ekin, esla, evara, ekran, eksport; kel, zehn; kecha, behi; telefon, teatr; poyezd, atelye; e'lon, ne'mat, she'r* kabi so'zlarda old qator o'rta-keng unlini ifodalash uchun yoziladi.

7. Yonma-yon keladigan unlilar imlosi:

1) unlilar orasiga ba'zan y undoshi qo'shib aytilsa ham, yozilmaydi:

a) **ia**: *material, milliard, radiator; tabiat, shariat* kabi;

b) **io**: *biologiya, million, stadion, radio* kabi;

v) **ai**: *mozaika, ukrain, said, maishat* kabi;

g) **oi**: *alkoloid, ellipsoid, doim, shoir, oila* kabi;

d) **ea**: *teatr, okean, laureat* kabi;

2) **ae, oe** unilari soʻz ichida kelganda, ikkinchi unli y aytilsa ham, asliga muvofiq **e** yoziladi: *aerostat, poema* kabi.

Boshqa hollarda yonma-yon kelgan unililar odatda aynan aytiladi va yoziladi: *manfaat, kauchuk, aorta, saodat, burjua, shuaro, inshoot, sanoat, vakuum, muammo, matbuot, tabiiy, rioya* va boshqalar.

Undoshlar imlosi

8. **B b** harfi:

1) *bobo, bahor, bir, majbur, zarb* kabi soʻzlarda jarangli portlovchi lab undoshini ifodalash uchun yoziladi;

2) *kitob, yuzlab, kelib* kabi soʻzlar oxirida **p** aytilsa ham, **b** yoziladi;

3) *qibla, tobla* kabi soʻzlarda baʻzan **v** aytilsa ham, **b** yoziladi.

9. **P p** harfi *paxta, pichoq, opa, tepa, tup, yop* kabi soʻzlarda jarangsiz portlovchi lab undoshini ifodalash uchun yoziladi.

10. **V v** harfi:

1) *ov, suv, kuyov; ovoz, savol; volida, vatan* kabi soʻzlarda ovozdor sirgʻaluvchi lab undoshini ifodalash uchun yoziladi;

2) *avtobus, avtomat* kabi oʻzlashma soʻzlarda **v** baʻzan **f** aytilsa ham, **v** yoziladi.

11. **F f** harfi:

1) *fan, feʻl, futbol, fizika; asfalt, just; insof, isrof* kabi soʻzlarda jarangsiz sirgʻaluvchi lab undoshini ifodalash uchun yoziladi;

2) *fasl, fayz, Fotima, fursat* kabi soʻzlarda **f** tovushi baʻzan **p** aytilsa ham, asliga muvofiq **f** yoziladi.

12. **M m** harfi *moy, muborak, tomon, ilhom* kabi soʻzlarda ovozdor lablab burun undoshini ifodalash uchun yoziladi.

13. **D d** harfi:

1) *dala, odat, bunyod, modda, jiddiy* kabi soʻzlarda til oldi jarangli portlovchi undoshni ifodalash uchun yoziladi;

2) *obod, savod, marvarid; zavod, pud, sud; badqovoq, badxoʻr* kabi soʻzlarda **t** aytilsa ham, **d** yoziladi.

14. **T t** harfi *tong, tun; butun, oʻtin, oʻt, kut* kabi soʻzlarda til oldi jarangsiz portlovchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

15. **Z z** harfi:

1) *zar, zamon, toza, oʻzbek, yoz, gʻoz* kabi soʻzlarda til oldi jarangli sirgʻaluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi;

2) *iztirob, izquvar, boʻzchi, tuzsiz* kabi soʻzlarda jarangsiz undoshdan oldin **s** aytilsa ham, **z** yoziladi.

16. **S s** harfi *sog', somon, oson, asos, olmos* kabi so'zlarda til oldi jarangsiz sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

17. **Sh sh** harflar birikmasi *shahar, shisha, shodlik; ishq, pishiq; bosh, tosh* kabi so'zlarda til oldi jarangsiz sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

Sh harflari ikki tovushni ifodalasa, ular orasiga tutuq belgisi (') qo'yiladi: *Is'hoq, as'hob* kabi.

18. **J j** harfi:

1) *jon, jahon, jiyda, tijorat; rivoj, vaj* kabi so'zlarda til oldi jarangli qorishiq undoshni ifodalash uchun yoziladi;

2) *jurnal, projektor; gijda, ajdar; garaj, tiraj* kabi o'zlashma so'zlarda til oldi jarangli sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

19. **Ch ch** harflar birikmasi *choy, chevar, chiroyli, chaman; achchiq, uchun, bichiqchi; kuch, kech* kabi so'zlarda til oldi jarangsiz qorishiq undoshni ifodalash uchun yoziladi.

20. **R r** harfi *rahmat, rohat, orom, doira, bor, diyor* kabi so'zlarda til oldi ovozdor titroq undoshni ifodalash uchun yoziladi.

21. **L l** harfi *lola, loyiq, la'l, iloj, mahal* kabi so'zlarda sirg'aluvchi ovozdor yon undoshni ifodalash uchun yoziladi.

22. **N n** harfi:

1) *non, nomus; ona, tana; bilan, tomon* kabi so'zlarda til oldi ovozdor burun undoshini ifodalash uchun yoziladi;

2) *shanba, yonbosh, jonbozlik; yonma-yon, ko'rinmaslik* kabi so'zlarda **n** tovushi ba'zan **m** aytilsa ham, **n** yoziladi.

23. **G g** harfi *gul, go'zal; ega, gugurt; teg, eg* kabi so'zlarda til orqa jarangli portlovchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

24. **K k** harfi *ko'l, ko'ylak; uka, moki; tok, bilak* kabi so'zlarda til orqa jarangsiz portlovchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

25. **Y y** harfi *yo'l, yigit, yetti, yaxshi, yoz, yulduz; tuya, dunyo, tayyor; soy, tuy* kabi so'zlarda til o'rta sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

26. **Ng ng** harflar birikmasi *yangi, ko'ngil, dengiz, singil, keling, bordingiz; tong, ming, teng* kabi so'zlarda til orqa ovozdor burun tovushini ifodalash uchun yoziladi.

27. **Q q** harfi *qizil, qimiz, qirq, haqiqiy, aql* kabi so'zlarda chuqur til orqa jarangsiz portlovchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

28. **G' g'** harfi *g'oz, bag'ir, tog'* kabi so'zlarda chuqur til orqa jarangli sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

29. **X x** harfi *xabar, xo'roz, xohish, xushnud, baxt, axborot, mix* kabi so'zlarda chuqur til orqa jarangsiz sirg'aluvchi undoshni ifodalash uchun yoziladi.

30. **H h** harfi *hosil, hamma, bahor; isloh, nikoh* kabi so'zlarda jarangsiz sirg'aluvchi bo'g'iz undoshini ifodalash uchun yoziladi.

31. Yonma-yon keladigan undoshlarning imlosi:

1) *baland, Samarqand, poyezd; do'st, past, artist, g'isht* kabi so'zlarda **d, t** tovushi ba'zan aytilmasa ham, yoziladi;

2) *metall, kilogramm, kilovatt, kongress* kabi o'zlashma so'zlar oxirida bir undosh aytilsa ham, ikki harf yoziladi. Lekin bunday so'zga xuddi shu tovush bilan boshlanadigan qism qo'shilsa, so'z oxiridagi bir harf yozilmaydi: *metall + lar = metallar, kilogramm + mi = kilogrammi* kabi.

32. ' – tutuq belgisi:

1) *a'lo, ba'zan, ma'yus, ta'zim; ra'y, ta'b; e'lon, e'tibor, e'tiqod, me'mor, ne'mat, she'r, fe'l; Nu'mon, shu'la* kabi o'zlashma so'zlarda unlikdan keyin shu unlik tovushning cho'ziqroq aytilishini ifodalash uchun qo'yiladi; *mo'jiza, mo'tadil, mo'tabar* kabi so'zlarda **o'** unlisi cho'ziqroq aytilsa ham, tutuq belgisi qo'yilmaydi;

2) *in'om, san'at, qat'iy, mas'ul* kabi o'zlashma so'zlarda unlikdan oldin shu unlik oldingi undosh tovushdan ajratib aytilishini ifodalash uchun qo'yiladi.

Asos va qo'shimchalar imlosi

33. Qo'shimcha qo'shilishi bilan so'z oxiridagi unlik o'zgaradi:

1) **a** unlisi bilan tugagan fe'llarga **-v, -q, -qi** qo'shimchasi qo'shilganda, **a** unlisi **o** aytiladi va shunday yoziladi: *sayla – saylov, sina – sinov, aya – ayovsiz; so'ra – so'roq, bo'ya – bo'yoq; o'yna – o'ynoqi, sayra – sayroqi* kabi;

2) **i** unlisi bilan tugagan ko'pchilik fe'llarga **-v, -q** qo'shimchasi qo'shilganda, bu unlik **u** aytiladi va shunday yoziladi: *o'qi – o'quvchi, qazi – qazuvchi, sovi – sovuv* kabi. Lekin **i** unlisi bilan tugagan ayrim fe'llarga **-q** qo'shimchasi qo'shilganda, bu unlik **i** aytiladi va shunday yoziladi: *og'ri – og'riq, qavi – qaviq* kabi.

Eslatma:

1) undosh bilan tugagan barcha fe'llarga **-uv** qo'shiladi: *ol – oluv, yoz – yozuv* kabi;

2) undosh bilan tugab, tarkibida **u** unlisi bor fe'lga **-uq** qo'shiladi: *uz – uzuq, yut – yutuq* kabi. Lekin *uyushiq, burushiq, uchuriq* (shuningdek, *bulduriq*) kabi so'zlarning uchinchi bo'g'inida **i** aytiladi va shunday yoziladi.

34. **k, q** undoshi bilan tugagan ko'p bo'g'inli so'zlarga, shuningdek, *bek, yo'q* kabi ayrim bir bo'g'inli so'zlarga egalik qo'shimchasi qo'shilganda, **k** undoshi **g** undoshiga, **q** undoshi **g'** undoshiga aylanadi va shunday yoziladi: *tilak – tilaging, yurak – yuragim, kubok – kubogi, bek – begi; tayog – tayog'i, qoshiq – qoshig'i, yaxshiroq – yaxshirog'i, yo'q – yo'g'i* kabi. Lekin ko'p bo'g'inli o'zlashma so'zlarga, bir bo'g'inli ko'pchilik so'zlarga egalik qo'shimchasi qo'shilganda, **k, q** tovushi aslida aytiladi va

yoziladi: *ishtirok – ishtiroki, ocherk – ocherki, erk – erki, huquq – huquqim, ravnaq – ravnaqi, yuq – yuqi* kabi.

35. Quyidagi qo'shimchalar qo'shilishi bilan so'zning tarkibida tovush tushadi yoki ortadi:

1) *o'rin, qorin, burun, o'g'il, bo'yin, ko'ngil* kabi ba'zi so'zlarga egalik qo'shimchasi qo'shilganda, *qayir, ayir* kabi fe'llarga nisbat shaklini yasovchi **-il** qo'shimchasi qo'shilganda, *ikki, olti, yetti* so'zlariga **-ov, -ala** qo'shimchalari qo'shilganda, ikkinchi bo'g'indagi unli aytilmaydi va yozilmaydi: *o'rin – o'rnim, qorin – qorni, burun – burning, o'g'il – o'g'ling, ko'ngil – ko'ngli, yarim – yarmi; qayir – qayril, ulug' – ulg'ay, sariq – sarg'ay, ikki – ikkov, ikki – ikkala, yetti – yettov* kabi;

2) **u, bu, shu, o'sha** olmoshlariga **-da, -dan, -day, -dagi, -ga, -gacha, -cha** qo'shimchalari qo'shilganda, **n** tovushi qo'shib aytiladi va shunday yoziladi: *unda, bunday, shunda, o'shancha* kabi; bu olmoshlarga egalik qo'shimchalari quyidagicha qo'shiladi: *buningiz, o'shanisi* kabi;

3) **o, o', u, e** unlilari bilan tugaydigan so'zlarga egalik qo'shimchalari quyidagicha qo'shiladi:

a) ko'pchilik so'zlarga egalik qo'shimchalari **-m, -ng, -si; -miz, -ngiz, -si** (yoki **-lari**) shaklida tovush ortirmay qo'shiladi: *bobom, bobong, bobosi, bobomiz, bobongiz, bobosi* (yoki *bobolari*); *orzum, orzung, orzusi; orzumiz, orzungiz, orzusi* kabi;

b) *parvo, obro', mavqe, mavzu, avzo* so'zlariga I, II shaxs egalik qo'shimchalari qo'shilganda, bir **y** tovushi qo'shib aytiladi va shunday yoziladi: *parvoyim, parvoying; parvoyimiz, parvoyingiz; obro'yim, obro'ying; obro'yimiz, obro'yingiz* kabi; III shaxs egalik qo'shimchasi *parvo, avzo, obro', mavqe* so'zlariga **-yi** shaklida, *xudo, mavzu* so'zlariga esa **-si** shaklida qo'shiladi: *avzoyi, mavzusi* kabi (*dohiy* kabi **y** undoshi bilan tugagan so'zga ham III shaxsda **-si** qo'shiladi: *dohiyisi* kabi);

4) **men, sen** olmoshlariga **-ni, -ning, -niki** qo'shimchalari qo'shilganda, qo'shimchadagi **n** tovushi aytilmaydi va yozilmaydi: *meni, mening, meniki; seni, sening, seniki* kabi.

36. Quyidagi qo'shimchalarning birinchi tovushi ikki xil aytilsa ham, bir xil yoziladi:

1) **-bon, -boz** qo'shimchalari ba'zan **-von, -voz** aytilsa ham, hamma vaqt **-bon, -boz** yoziladi: *darvozabon, masxaraboz* kabi. Lekin **-vachecha** qo'shimchasi hamma vaqt shunday aytiladi va yoziladi: *amakivachcha, xolavachcha* kabi;

2) *o'rin* kelishigi va chiqish kelishigi qo'shimchasining, *o'tgan zamon* yasovchisi va III shaxs ko'rsatkichi **-di** qo'shimchasining boshidagi undosh ba'zan **t** aytilsa ham, hamma vaqt **d** yoziladi: *ishda, misdan, ketdi, kelmabdi* kabi.

37. Quyidagi qo'shimchalarning bosh tovushi ikki yoki uch xil aytiladi va shunday yoziladi:

1) taqlid so'zlardan fe'l yasovchi **-illa** (*chirilla, taqilla*) qo'shimchasi so'z tarkibida **v** yoki **u** tovushi bo'lganda, **-ulla** aytiladi va shunday yoziladi: *shovulla, lovulla, gurulla* kabi;

2) nisbat shaklini yasovchi **-dir** qo'shimchasi jarangli undosh bilan tugagan bir bo'g'inli so'zlarga (*kel* so'zidan boshqa), shuningdek, **z** undoshi bilan tugagan orttirma nisbat yasovchisidan keyin qo'shiladi: *quvdir, egdir, kuldir, yondir; o'tkazdir, tomizdir* kabi. Qolgan barcha hollarda bu qo'shimcha **-tir** aytiladi va shunday yoziladi: *tiktir, kestir, uyaltir, chaqirtir* kabi;

3) jo'nalish kelishigi qo'shimchasi **-ga**, chegara bildiruvchi **-gacha**, ravishdosh shaklini yasovchi **-gach**, **-guncha**, **-gani**, **-gudek**, sifatdosh shaklini yasovchi **-gan**, buyruq maylining ikkinchi shaxs ko'rsatkichi **-gin**, shuningdek, **-gina** qo'shimchasi uch xil aytiladi va shunday yoziladi:

a) **k** undoshi bilan tugagan so'zlarga qo'shilganda, bu qo'shimchalarning bosh tovushi **k** aytiladi va shunday yoziladi: *tokka, yo'lakkacha, ko'nikkach, zerikkuncha, to'kkani, kechikkudek, bukkani, ekin, kichikkina* kabi;

6) **q** undoshi bilan tugagan so'zlarga qo'shilganda, bu qo'shimchalarning bosh tovushi **q** aytiladi va shunday yoziladi: *chopiqqa, qishloqqacha, yoqqach, chiqquncha, chiniqqani, qo'rqqudek, achchiqqina* kabi;

v) qolgan barcha hollarda, so'z qanday tovush bilan tugashidan va bu qo'shimchalarning bosh tovushi **k** yoki **q** aytilishidan qat'i nazar, **g** yoziladi: *bargga, pedagogga, bug'ga, sog'ga, og'gan, sig'guncha* kabi.

Qo'shib yozish

38. *Xona, noma, poya, bop, xush, ham, baxsh, kam, umum, rang, mijoz, sifat, talab* kabi so'zlar yordamida yasalgan qo'shma ot va qo'shma sifatlar qo'shib yoziladi: *qabulxona, tabriknoma, taklifnoma, bedapoya, ommabop, xushxabar, hamsuhbat, orombaxsh, kamquvvat, umumxalq, bug'doyrang, sovuqmijoz, devsifat, suvtalab* kabi.

39. **-(a)r** (inkor shakli **-mas**) qo'shimchasi bilan tugaydigan qo'shma ot va qo'shma sifatlar qo'shib yoziladi: *o'rinbosar, otboqar, cho'lquvar, ishyoqmas, qushqo'nmas* kabi.

40. Takror taqlid so'zlarga qo'shimcha qo'shish bilan yasalgan ot va fe'llar qo'shib yoziladi: *pirpirak (pir-pir+ak), bizbizak (biz-biz+ak), hayhayla (hay-hay+la), gijgijla (gij-gij+la)* kabi.

41. Narsani (predmetni) boshqa biror narsaga nisbatlash (qiyoslash), o'xshatish yo'li bilan bildiruvchi qo'shma ot va qo'shma sifatlar qo'shib yoziladi: *karnaygul, qo'ziqorin, otquloq, oybolta, devqomat, sheryurak, bodomqovoq, qirg'iyko'z* kabi.

42. Narsani uning rangi, mazasi, o'zidagi biror narsasi va shu kabi belgilari asosida bildiruvchi qo'shma otlar qo'shib yoziladi: *olaqarg'a, qizilishton, achchiqtosh, mingoyoq* kabi.

43. Narsaning biror maqsad, ish uchun mo'ljallanganligini bildiruvchi qo'shma otlar qo'shib yoziladi: *kirsovun, qiymataxta, tokqaychi, oshrayhon, molqo'ra, nosqovoq, ko'zoynak* kabi.

44. Narsani joyga nisbat berish asosida bildiruvchi qo'shma otlar qo'shib yoziladi: *tog'olcha, cho'lyalpiz, suvilon, qashqargul* kabi.

45. Marosim, afsona kabilarni bildiruvchi qo'shma otlar qo'shib yoziladi: *kiryuvdi, kelintushdi, qoryog'di, Urto'qmoq, Ochildasturxon* kabi.

46. Qaratuvchili birikmaning bir so'zga aylanishi bilan yuzaga kelgan qo'shma otlar qo'shib yoziladi: *mingboshi, so'zboshi, olmaqoqi* kabi.

47. Ikkinchi qismi turdosh ot bilan yoki **obod** so'zi bilan ifodalangan joy nomlari qo'shib yoziladi: *Yangiyo'l, To'rtko'l, Mirzacho'l, Sirdaryo, Kosonsoy, Yangiobod, Xalqobod* kabi. Lekin ikkinchi qismi atoqli ot bo'lgan joy nomlari ajratib yoziladi: *O'rta Osiyo, Ko'hna Urganch, O'rta Chirchiq* kabi.

48. Rus tilidan aynan o'zlashtirilgan yoki so'zma-so'z tarjima qilish yo'li bilan hosil qilingan qo'shma so'zlar qo'shib yoziladi: *kinoteatr, radiostansiya, fotoapparat, elektrotexnika; teleko'rsatuv, yarimavtomat, bayramoldi, suvosti* kabi.

49. Qisqartmalarning barcha turlari va ularga qo'shiladigan qo'shimchalar qo'shib yoziladi: *SamDU, ToshDUNing* kabi. Lekin yonma-yon kelgan ikki qisqartma ajratib yoziladi: *O'zXDP MK (O'zbekiston Xalq demokratik partiyasi markaziy kengashi)* kabi.

50. Bir tovush ikki va undan ortiq tovush tarzida aytilsa, bunday holat harfni takror yozish bilan ko'rsatiladi: *yo'o'q, nima, himm, uff* kabi.

Chiziqcha bilan yozish

51. Juft so'z va takror so'z qismlari chiziqcha bilan yoziladi: *el-yurt, mehr-shafqat, qovun-tarvuz, omon-eson, kecha-kunduz, yozin-qishin, asta-sekin, uch-to'rt, o'n-o'n beshta (10-15 ta), bilinar-bilinmas, bordi-keldi, kuydi-pishdi, don-dun, oz-moz, mayda-chuyda, aldab-suldab, o'ylab-netib, so'ramay-netmay, kiyim-kechak, adi-badi, ikir-chikir, duk-duk, taq-tuq, qop-qop, ming-ming (ming-minglab), bitta-bitta (bitta-bittalab), baland-baland, chopa-chopa, ishlay-ishlay, yaqin-yaqinlargacha, hamma-hammasi, uy-uyiga, ich-ichidan* kabi.

Eslatma:

1) juft so'zdan qo'shimcha yordamida yasalgan so'zlar ham chiziqcha bilan yoziladi: *baxt-saodatli, xayr-xo'shlashmoq* kabi;

2) juft soʻz qismlari orasida **-u (-yu)** bogʻlovchisi kelsa, undan oldin chiziqcha qoʻyiladi va juft soʻz qismlari ajratib yoziladi: *doʻst-u dushman (doʻst-dushman), kecha-yu kunduz (kecha-kunduz)* kabi;

3) yetakchi va koʻmakchi feʼl bir xil shaklda boʻlsa, chiziqcha bilan yoziladi: *yozdi-oldi, borasan-qoʻyasan, uxlabman-qolibman* kabi.

52. Belgini kuchaytiruvchi *qip-qizil, yam-yashil, dum-dumaloq, kuppakunduzi, toʻppa-toʻgʻri, bab-baravar* kabi soʻz shakllari chiziqcha bilan yoziladi (lekin *oppoq* soʻzi qoʻshib yoziladi).

53. Soʻzning **-ma, ba-** yordamida birlashgan qismlari chiziqcha bilan yoziladi: *koʻchama-koʻcha, uyma-uy, rang-barang, dam-badam* kabi. Lekin mustaqil ishlatilmaydigan qism qatnashsa, bunday soʻzlar qoʻshib yoziladi. *roʻbaroʻ, darbadar* kabi.

54. Rus tilidan aynan yoki soʻzma-soʻz tarjima qilish yoʻli bilan olingan soʻzlar asliga muvofiq chiziqcha bilan yoziladi: *unter-ofitser, kilovatt-soat* kabi.

55. **-chi, -a (-ya), -ku, -u (-yu), -da, -e, -ey (-yey)** yuklamalari chiziqcha bilan yoziladi: *sen-chi, boraylik-chi, sen-a, kutaman-a, bola-ya, mingta-ya, keldi-ku, kelgan-u, yaxshi-yu, yaxshi-da, qoʻy-e, yashang-e, oʻgʻlim-ey, keldi-yey* kabi. Ammo **-mi, -oq (-yoq), -ov (-yov), -gina (-kina, -qina)** yuklamalari oʻzidan oldin kelgan soʻzga qoʻshib yoziladi: *keldimi?, keliboq, oʻziyoq, koʻrganov, koʻrdiyov, mengina, qoʻshiqqina* kabi.

56. Tartib son arab raqamlari bilan yozilsa, **-nchi** qoʻshimchasi oʻrniga chiziqcha (-) qoʻyiladi: *7-sinf, 5-“A” sinfi, 3-, 7-, 8-sinf oʻquvchilari, 60-yillar, 1991-yilning 1-sentabri* kabi. Tartib sonni koʻrsatuvchi rim raqamlaridan keyin chiziqcha yozilmaydi: *XX asr, X sinf* kabi.

Ajratib yozish

57. Qoʻshma feʼlning qismlari ajratib yoziladi: *sarf qil, taʻsir et, tamom boʻl, sotib ol, olib kel, olib chiq, miq etma* kabi.

58. Koʻmakchi feʼl va toʻliqsiz feʼl mustaqil feʼldan ajratib yoziladi: *aytib ber, olib koʻr, soʻrab qoʻy, koʻra qol, bera boshla, yiqila yozdi; ketgan edi, ketgan ekan, ketgan emish* kabi. Lekin mustaqil feʼl bilan yordamchi feʼl orasida tovush oʻzgarishi boʻlsa, bunday qismlar qoʻshib yoziladi: *aytaver (ayta ber), boroladi (bora oladi), bilarkan (bilar ekan)* kabi.

59. Koʻmakchilar ajratib yoziladi: *shu bilan, soat sayin, borgan sari, bu qadar, kun boʻyi* kabi. Lekin *bilan* koʻmakchisining **-la** shakli, *uchun* koʻmakchisining **-chun** shakli chiziqcha bilan yoziladi: *sen-la, sen-chun* kabi.

60. **Hamma, har, hech, bir, qay, u, bu, shu, oʻsha** soʻzlari oʻzidan keyingi yoki oldingi soʻzdan ajratib yoziladi: *hamma vaqt, har kim, hech qaysi, qay kuni, u yerda, shu yoqdan, oʻsha yoqqa* kabi. Lekin *birpas,*

biroz, birato'la, birvarakayiga, birmuncha, buyon so'zlari qo'shib yoziladi. Shuningdek, **qay** so'zi **yoq**, **yer** so'zlari bilan ishlatilganda, bir **y** tovushi tushsa, bu so'zlar qo'shib yoziladi: *qayoqqa, qayerda* kabi.

61. Sifat oldidan kelib, belgining ortiq yoki kamligini bildiradigan **to'q**, **jiqqa**, **tim**, **liq**, **lang**, **och** kabi so'zlar ajratib yoziladi: *to'q qizil, jiqqa ho'l, tim qora, liq to'la, lang ochiq, och sariq* kabi.

62. Murakkab son qismlari ajratib yoziladi: *o'n bir, besh yuz, qirq ming olti yuz bir, bir ming yetti yuz sakson beshinchi* kabi.

63. *Yildan yilga, tomdan tomga* kabi birinchi qismi chiqish kelishigida, ikkinchi qismi jo'nalish kelishigida bo'lgan birikmalar ajratib yoziladi.

64. Belgining ortiq darajasini bildiruvchi *ko'pdan ko'p, tekndan tekin, yangidan yangi, ochiqdan ochiq, qizigandan qizidi* kabilar ajratib yoziladi.

65. Izofali birikmalar ajratib yoziladi. Bunda izofa undosh bilan tugagan so'zlarga **i** shaklida, unli bilan tugagan so'zlarga **yi** shaklida qo'shiladi: *dardi bedavo, nuqtayi nazar, tarjimai hol* kabi. Lekin izofa yozilmaydigan so'zlar, shuningdek, qismlaridan biri yoki har ikkisi o'zbek tilida mustaqil ishlatilmaydigan so'zlar qo'shib yoziladi: *gulbeor (guli beor), dardisar* kabi.

Bosh harflar imlosi

66. Kishining ismi, ota ismi, familiyasi, taxallusi, ramziy atoqli oti bosh harf bilan boshlanadi: *Dilbar, O'rinova, Muhabbat Majidovna, Azamat Shuhrat o'g'li, Hamza Hakimzoda, Muhammadsharif So'fizoda, Mannon Otaboy, Navoiy, Furqat; Yelpig'ichxon, Salomjon Alikov* kabi.

67. Joy nomlari bosh harf bilan boshlanadi: *Andijon, Yangiyo'l* (shaharlar), *Naymancha, Buloqboshi* (qishloqlar), *Bodomzor, Chig'atoy* (mahallalar), *Zavraq* (dara), *Yarqoq* (yaylov), *Qoratog', Pomir* (tog'lar), *Oqtepa, Uchtepa* (tepalar), *Zarafshon, Sirdaryo* (daryolar), *Yoyilma* (kanal); *Turkiya, Hindiston* (mamlakatlar) kabi. Bunday atoqli ot tarkibidagi sifatlovchi ham bosh harf bilan yoziladi: *Shimoliy Kavkaz, Markaziy Qizilqum* kabi.

68. Yulduz va sayyoralar, boshqa xil osmon jismlarining atoqli oti bosh harf bilan boshlanadi: *Hulkar, Qavs, Mirrix* (yulduz va sayyoralar nomi), *Tinchlik dengizi* (Oydagi relyef nomi) kabi. *Yer, quyosh, oy* turdosh otlari sayyora nomi bo'lib kelgandagina bosh harf bilan yoziladi: *Yer Quyosh atrofida, Oy Yer atrofida aylanadi*.

69. Madaniy-maishiy va savdo korxonalariga, adabiyot va san'at asarlariga, sanoat va oziq-ovqat mahsulotlariga, shuningdek, transport vositalari, sport inshootlariga qo'yilgan nomlar bosh harf bilan boshlanadi: *"Tong"* (mehmonxona), *"Saodat"* (firma), *"Navro'z"* (xayriya jamg'armasi), *"Kamalak"* (matbaa birlashmasi), *"G'uncha"* (bog'cha), *"Botanika"* (sanatoriy), *"Paxtakor"* (stadion), *"Qutlug' qon"* (roman), *"Dilorom"*

(opera), *"Tanovar"* (kuy), *"Ozodlik"* (haykal), *"Jasorat"* (yodgorlik), *"Sino"* (sovutkich) kabi.

70. Muhim tarixiy sana va bayramlarning nomlari tarkibidagi birinchi soʻz bosh harf bilan boshlanadi: *Mustaqillik kuni, Xotira kuni, Ramazon hayiti, Navroʻz bayrami* kabi.

71. Davlatlarning, davlat oliy tashkilotlari va mansablarining, xalqaro tashkilotlarning nomidagi har bir soʻz bosh harf bilan boshlanadi: *Oʻzbekiston Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Misr Arab Respublikasi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti, Oʻzbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Raisi, Oʻzbekiston Respublikasi Oliy Sudining Raisi, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, Jahon Tinchlik Kengashi* kabi.

Boshqa tarkibli nomlarda oliy mansabni bildiruvchi birinchi soʻzgina bosh harf bilan boshlanadi: *Bosh vazirning oʻrinbosari, Mudofaa vaziri, Yozuvchilar uyushmasi, Oʻzbekiston Milliy tiklanish demokratik partiyasi* kabi.

Vazirliklar va idoralar, korxonalar va tashkilotlar nomi tarkibidagi birinchi soʻz bosh harf bilan boshlanadi: *Sogʻliqni saqlash vazirligi, Fan va texnika davlat qoʻmitasi, Fanlar akademiyasi, Tilshunoslik instituti* kabi.

72. Davlatning oliy darajali mukofoti nomi tarkibidagi har bir soʻz bosh harf bilan boshlanadi: *"Oʻzbekiston Qahramoni"* (unvon), *"Oltin Yulduz"* (medal). Boshqa mukofotlar, faxriy unvonlar, nishonlar nomidagi birinchi soʻzgina bosh harf bilan boshlanadi: *"Sogʻlom avlod uchun"* (orden), *"Oʻzbekistonda xizmat koʻrsatgan fan arbobi"* (faxriy unvon), *"Matbaa aʼlochisi"* (nishon) kabi.

73. Gapning birinchi soʻzi bosh harf bilan boshlanadi. *Yer tagidan Muqaddasga bir qarab oldim* (O.Yoqubov).

Eslatma:

1) koʻchirma gapdan keyin kelgan muallif gapining birinchi soʻzi (agar u atoqli ot boʻlmasa) kichik harf bilan yoziladi: *"Bu men", – qoʻrqibgina javob berdi koʻlaga* (O.Yoqubov);

2) xatboshiga gapning sanaluvchi qismlari chiqarilganda, bunday qismlar oldidan chiziq qoʻyiladi va ular kichik harf bilan yoziladi: *Maʼmuriy huquqbuzarlik toʻgʻrisidagi ishni koʻrishga tayyorlash vaqtida tegishli organ (mansabdor shaxs) quyidagi masalalarni:*

– mazkur ishni koʻrib chiqish uning huquq doirasiga kirish-kirmasligini;

– maʼmuriy huquqbuzarlik toʻgʻrisidagi protokol va ishga oid boshqa materiallar toʻgʻri tuzilgan-tuzilmaganligini... hal qiladi;

3) gapning qismlari qavsli raqam yoki qavsli harf qoʻyib sanalsa, bunday qismlar ham kichik harf bilan yoziladi:

Hozirgi oʻzbek adabiy tilining lugʻat boyligi asosan besh manba negizida tarkib topgan: 1) umumturkiy soʻzlar; 2) oʻzbekcha soʻzlar; 3) tojik tilidan

kirgan so'zlar; 4) arab tilidan kirgan so'zlar; 5) rus tilidan kirgan so'zlar ("O'zbek tili" darsligidan).

74. Tarkibli nomlarning bosh harfidan iborat qisqartmalar, atoqli ot bo'lmagan ba'zi birikmalarning qisqartmalari bosh harf bilan yoziladi: *AQSh* (*Amerika Qo'shma Shtatlari*), *BMT* (*Birlashgan Millatlar Tashkiloti*), *AES* (*atom elektr stansiyasi*) kabi. Qisqartma tarkibida bo'g'inga teng qism bo'lsa, uning birinchi harfigina bosh harf bilan yoziladi: *ToshDTU* (*Toshkent davlat texnika universiteti*) kabi.

Ko'chirish qoidalari

75. Ko'p bo'g'inli so'zning oldingi satrga sig'may qolgan qismi keyingi satrga bo'g'inlab ko'chiriladi: *to'q-son*, *si-fatli*, *sifat-li*, *pax-takor*, *paxta-kor* kabi. Tutuq belgisi oldingi bo'g'inda qoldiriladi: *va'-da*, *ma'-rifat*, *mash'-al*, *in'-om* kabi.

76. So'zning bosh yoki oxirgi bo'g'ini bir harfdan iborat bo'lsa, ular quyidagicha ko'chiriladi:

1) so'z boshidagi bir harfdan iborat bo'g'in yolg'iz o'zi oldingi satrda qoldirilmaydi: *a-badiy* emas, *aba-diy*, *e-shikdan* emas, *eshik-dan* kabi;

2) so'z oxiridagi bir harfdan iborat bo'g'in yolg'iz o'zi keyingi satrga ko'chirilmaydi: *mudofa-a* emas, *mudo-faa*, *matba-a* emas, *mat-baa* kabi.

77. O'zlashma so'zlarning bo'g'inlari chegarasida kelgan ikki yoki undan ortiq undosh quyidagicha ko'chiriladi:

1) ikki undosh kelsa, ular keyingi satrga birgalikda ko'chiriladi: *diagramma*, *mono-grafiya* kabi;

2) uch undosh kelsa, birinchi undosh oldingi satrda qoldirilib, qolgan ikki undosh keyingi satrga ko'chiriladi: *silin-drik* kabi.

78. Bir tovushni ko'rsatuvchi harflar birikmasi (**sh**, **ch**, **ng**) birgalikda ko'chiriladi: *pe-shona*, *mai-shat*, *pi-choq*, *bi-chiq-chi*, *si-ngil*, *de-ngiz* kabi.

79. Bosh harflardan yoki bo'g'inga teng qism va bosh harfdan iborat qisqartmalar, shuningdek, ko'p xonali raqamlar satrdan satrga bo'lib ko'chirilmaydi: *AQSh*, *BMT*, *ToshDU*, *16*, *245*, *1994*, *XIX* kabi.

80. Harfdan iborat shartli belgi o'zi tegishli raqamdan ajratib ko'chirilmaydi: *5-"A" sinfi*, *V "B" guruhi*, *110 gr*, *15 ga*, *105 m*, *25 sm*, *90 mm* kabi.

81. Atoqli ot tarkibiga kiradigan raqam nomdan ajratilgan holda keyingi satrga ko'chirilmaydi: *"Navro'z - 92"* (festival), *"O'qituvchi - 91"* (ko'rik tanlov), *"Andijon - 9"*, *"Termiz - 16"* (g'o'za navlari), *"Boing - 767"* (samolyot), *"Foton - 774"* (televizor) kabi.

82. *A.J.Jabborov*, *A.D.Abduvaliyev* kabilarda ismning va ota ismining birinchi harfiga teng qisqartmalar familiyadan ajratib ko'chirilmaydi.

Shuningdek, **v.b.** (va boshqalar), **sh.k.** (shu kabilar) singari harfiy birikmalar oldingi soʻzdan ajratib koʻchirilmaydi.

* * *

AYRIM SOʻZLARNING YOZILISHI BOʻYICHA LUGʻAT TUZUVCHILARNING TAVSIYALARI

Yuqorida keltirilgan qoidalar bilan tanishish shuni koʻrsatadiki, ularda oʻzbek tiliga rus tilidan va rus tili orqali oʻzlashtirilgan bir turkum ruscha va baynalmilal soʻz-terminlarning yangi imlodagi qanday yozilishi alohida qoidalashtirilmagan. Bu – oʻzbek kirill yozuvidagi ikki tovushni ifodalovchi **ё, ю, я, е** (soʻz oʻrtasida unidan hamda ayirish va yumshatish belgilaridan keyin), **ц** harflari ishtirok etgan soʻzlarni oʻzbek lotin yozuvida qanday yozish masalasidir. Bunday soʻzlarning yangi alifboda yozilishi keyinchalik, «Oʻzbek tilining asosiy imlo qoidalari» tasdiqlangandan soʻng tayyorlangan bir qancha qoʻllanmalarda bayon qilingan.

Prof. Sh.Rahmatullayev dastlab «Ўзбек лотин алифбоси» (Тошкент, 1995), keyin «Ўзбек тилининг янги алифбоси ва имлоси» (Тошкент, 1999) qoʻllanmalarida oʻzbek kirill alifbosidagi **ё, ю, я** harflari oʻrniga oʻzbek lotin alifbosida qaysi harflarni yozish ular bajaradigan vazifaga bogʻliq, deb ularni quyidagicha yozishni tavsiya etadi:

«1. **ё, ю, я** harflari ikki tovushni (**й+унли**) ifodalashga xizmat qilsa, bu harflar ўrniga **yo, yu, ya** harflari ёзилади: *заём – zayom, юмор – yumor, ядро – yadro, ёмгур – yomgʻir, ютук – yutuq, яхши – yaxshi* каби.

2. **ё, ю, я** harflari ўzидан олдин келган ундошнинг юмшоқ эканини кўрсатишга хизмат қилса:

1) асосан **ё** ҳарфи ўrnига **o** ҳарфи, **ю** ҳарфи ўrnига **u** ҳарфи, **я** ҳарфи ўrnига **a** ҳарфи ёзилади: *стажёр – stajor, люстра – lustra, фляга – flaga* каби;

2) сўзнинг талаффузи кескин ўзгариб кетмаслиги учун қисман **ё** ҳарфи ўrnига **yo** ҳарфлари, **ю** ҳарфи ўrnига **yu** ҳарфлари, **я** ҳарфи ўrnига **ya** ҳарфлари ёзилади: *актёр – aktyor, бюро – byuro, снаряд – snaryad* каби.

Кўринадики, **ё, ю, я** ҳарфлари ўzидан олдин келган ундошнинг юмшоқлигини кўрсатиш учун хизмат қилса, ўзбек лотин алифбосида икки хил акс эттирилади»¹.

¹ Раҳматуллаев Ш. Ўзбек тилининг янги алифбоси ва имлоси. – Тошкент: Университет, 1999. 15 – 16-бетлар.

Muallif «soʻzning talaffuzi keskin oʻzgarib ketmasligi uchun» deb oʻz tavsiyasining 2-bandidagi 1-qismga qarshi boradi. Aslida, *stajor* bilan *aktyor*, *lustra* bilan *byuro*, *flaga* bilan *snaryad* soʻzlarida mazkur **ё, ю, я** harflari bir xil pozitsiyada boʻlib, oʻzbekcha talaffuzda umuman farq qilmay, ikki tovush (**yo, yu, ya**) bilan aytiladi.

Undoshlarning qattiq-yumshoqligi esa rus tili uchun xos boʻlib, hozirgi oʻzbek adabiy tilida bu holat deyarli farqlanmaydi. Bunday chalkashlik «Ўзбек тилининг қисқача имло луғати» (Тошкент, 1963) dan muallif ajratib olgan **ё, ю, я** harfli soʻzlarni oʻzbek lotin alifbosida qanday yozish kerakligi haqidagi tavsiyalarda ham uchraydi. Bu masalada birxillikka erishish qiyinligidan boʻlsa kerak, muallif «қачон бир ҳарф, қачон икки ҳарф ёзишни қоидалаштириб бўлмайди, шу сабабли бундай ҳарф қатнашадиган сўзларнинг тўғри ёзилиши имло луғатида кўрсатилади»¹, deb masalaning murakkabligini tan oladi.

Mazkur qoʻllanmadagi rus tilidan va u orqali boshqa yevropa tillaridan oʻzbek tiliga oʻzlashgan bir qator soʻzlarda ayirish va yumshatish belgilari **ё, ю, е** harflaridan oldin kelganida, yangi imloda bunday soʻzlardagi **ъ** va **ь** belgilari tashlanib, **ё, ю, е** harflari oʻrniga **yu, ya, ye** harflari yoziladi yoki yumshatish belgisi **о, и** harflaridan oldin kelganida, belgi oʻrniga **y** harfi yoziladi, degan fikrlarga qoʻshilish mumkin.

Y.Abdullayev, D.Xudayberganova hamda A.Ismoilov va L.Raupovalarning qoʻllanmalaridagi ushbu masalaga doir fikr-mulohazalar, tavsiyalar ham Sh.Rahmatullayevning tavsiyalari bilan hamohangdir.² Faqat Y.Abdullayevning «Хамроҳим» qoʻllanmasidagi tavsiyalarda mazkur harflar mavjud boʻlgan ruscha va baynalmilal soʻzlarning yangi imloda goh bir, goh ikki harf (tovush) bilan berilishi rus tili imlosi va talaffuziga bogʻliq ekanligi xolisona aytib oʻtilgan. Bunda ham masala oxirigacha hal qilinmay, «бундай сўзлардан мазкур қоидалар доирасига кирмайдиганлари ҳам бор. Уларнинг қандай ёзилиши имло луғатларида кўрсатилади»³ deyish bilan cheklanilgan. Lekin bu fikrga qoʻshilib boʻlmaydi, chunki Sh.Rahmatullayev va A.Hojiyevlarning «Oʻzbek tilining imlo lugʻati» (1995 va undan keyingi nashrlar) hamda T.Togʻayev, G.Tavaldiyeva va M.Akromovalarning «Oʻzbek tilining kirill va lotin alifbolaridagi imlo lugʻati» (1999, 2004) da ham, mazkur tavsiyalarga qaramay, yuqoridagi kabi soʻzlarni yozishda oʻz-oʻzini yoki bir-birini inkor qiladigan holatlar mavjud.

Qoʻlingizdagi lugʻatning tuzuvchilari yuqoridagi kabi chalkashlik,

¹ Koʻrsatilgan manba. 16-bet.

² Қаранг: Абдуллаев Й. Ҳамроҳим. Янги алифбо ва имлодан қўлланма. – Тошкент: Ўқитувчи, 1996; Худайбергано́ва Д. Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбоси: Ўқув қўлланма. – Тошкент, 2003; Исмоилов А., Раупова Л. Янги ўзбек имлоси: Ўқув қўлланма. – Тошкент, 2003.

³ Abdullayev Y. Koʻrsatilgan manba. 47-bet.

anglashilmovchiliklarni hamda mazkur tavsiyalarga imlo amaliyotida nechog'lik rioya qilinayotganligini (to'g'rirog'i, u qadar amal qilinmayotganligini) hisobga olib (buni o'zbek lotin alifbosida chop etilgan bir qator nashrlarni ko'zdan kechirib ishonch hosil qilish mumkin), institutning yetakchi tilshunoslari bilan maslahatlashgan holda, rus tili orqali kirib kelgan va tarkibida **ё, ю, я** harflari bo'lgan ruscha va baynalmilal so'zlarni yangi imlododa barcha o'rinlarda bir xil, ya'ni **yo, yu, ya** harflari bilan yozishni va shu orqali bu sohadagi harxillikni bartaraf etishni eng maqbul yo'l deb hisoblaydilar va ushbu lug'atda shunday yo'l tutdilar ham.

O'zbek kirill yozuvidagi **ц** harfini o'zbek lotin yozuvida ifodalash masalasida ham ayrim munozarali o'rinlar bor. Masalan, bu xususda prof. Sh.Rahmatullayev quyidagilarni yozadi: «Ўзбек кирилл алифбосидаги **ц** харфи ўрнига ўзбек лотин алифбосида:

а) сўз охирида, сўз бошида, олд кўшимчадан кейин, ундошдан кейин **с** харфи ёзилади: *кварц – kvars, шприц – shpris, целлофан – sellofan, цилиндр – silindr, антициклон – antisiklon, конструкция – konstruksiya* каби;

б) бошқа ҳолларда унлидан кейин **ts** ёзилади: *глицирин – glitsirin* (тўғриси: *glitserin*), *гербициум – gerbitsit* (тўғриси: *gerbitsid*), *конституция – konstitutsiya* каби»¹.

D.Xudayberganova hamda A.Ismoilov va L.Raupovalar ham o'z qo'llanmalarida ushbu fikrni ma'qullagan holda uni aynan takrorlaganlar. Y.Abdullayev esa bu masalaga birmuncha boshqacharoq yondashadi: «Кирилл алифбосидаги **ц** харфи янги ўзбек имлосида қуйидагича берилди:

– сўз бошида, охирида ва сўзнинг ўртасида ундош товушдан кейин келганда, **с** харфи билан: *цех – sex, цирк – sirk, акция – aksiya*;

– сўз ўртасида унли товушдан кейин келса, **ts** харфлари билан ифодаланади: *лицей – litsey, офицер – ofitser, доцент – dotsent*»².

Y.Abdullayev o'z tavsiyalarida Sh.Rahmatullayev tavsiyalaridagi «old qo'shimchadan keyin... **s** yoziladi» iborasini qo'llamay to'g'ri yo'l tutgan. Chunki hozirgi kunda «xalqaro terminelementlar» deb ataluvchi va ko'pincha old qo'shimcha (prefiks) maqomida keluvchi **анти-, би-, био-, гео-, де-, моно-, поли-** kabi birliklar, asosan, unli tovush bilan tugaydi, ulardan keyin keladigan va **ц** harfi bilan boshlanadigan birliklar, ular xoh mustaqil so'z bo'lsin, xoh affiks, o'zbek lotin alifbosida **ts** harflari bilan yozilishi kerak bo'ladi. Sababi, yuqoridagi kabi yasama so'zlarning ikkinchi komponenti boshida keladigan **s** harfi (tovushi) endi ikki unli o'rtasida kelmoqda va bu holat 2-tavsiyaga, ya'ni «boshqa hollarda unliidan keyin» (Sh.Rahmatullayev),

¹ Rahmatullayev Sh. Ko'rsatilgan manba. 16 – 17-betlar.

² Abdullayev Y. Ko'rsatilgan manba. 48-bet.

«soʻz oʻrtasida unli tovushdan keyin kelsa» (Y.Abdullayev) ts yoziladi degan tavsiyaga muvofiq keladi. Buni Sh.Rahmatullayev tavsiyalarining 1-bandida keltirilgan *antitsiklon* (*anti*+*siklon*) va 2-bandida keltirilgan *gerbitsid* (lotincha *herba* «oʻt-oʻlan»+*caedo* «oʻldiraman» soʻzlaridan) kabi ikki komponentli soʻzlar ham tasdiqlab turibdi.

Har ikkala muallif ham oʻzbek kirill yozuvida soʻz boshidagi **ц** harfi oʻzbek lotin yozuvida **s** harfi bilan beriladi, deb 3-4 ta umummaʼlum soʻzlar asosida hukm chiqarib qoʻya qolganlar. Holbuki, fan va texnikaning turli sohalarida **ц** harfi bilan boshlanuvchi soʻzlar anchagina. Masalan, keyingi 20 yil ichida rus tilida nashr etilgan xorijiy soʻzlar lugʻatlarida 160 tadan 300 tagacha shunday soʻzlar mavjud. 1976-yili chop etilgan «Ўзбек тилининг имло луғати»da **ц** harfi bilan boshlanadigan 100 ga yaqin soʻz berilgan boʻlsa, 2013-yilda kirill yozuvida nashr qilingan va 85000 dan ortiq soʻzni qamrab olgan «Ўзбек тилининг имло луғати»da ularning soni 170 tadan ortadi. Demak, oʻzbek lotin yozuvida chop etilayotgan imlo lugʻatida ham **s** harfi bilan boshlanuvchi shuncha soʻz berilishi kerak va shunday qilindi ham. Lekin biz buncha soʻz va soʻzshakllarning 30% ga yaqini talaffuzi va maʼno anglatishi jihatidan turli fan sohaları mutaxassislarini birday qoniqtiradi deb oʻylamaymiz. Eʼtibor bering: *цанга* – *sanga*, *цанфа* – *sapfa*, *цедра* – *sedra*, *целом* – *selom*, *цент* – *sent*, *ценз* – *senz*, *цепи* – *seriy*, *цеце* – *setse*, *цезура* – *sezura*, *цинга* – *singa*, *цинния* – *sinniya*, *циркуль* – *sirkul*, *цирроз* – *sirroz*, *циста* – *sista*, *цоколь* – *sokol* va boshqalar. Bunday soʻzlarga imlo lugʻatida ularning qaysi sohaga mansubligini koʻrsatuvchi tegishli belgilar (*bot.*, *zool.*, *tib.*, *tex.* kabi) qoʻyilmasa, ularning qanday soʻz ekanligini tushunish qiyin.

Biz kirill yozuvida soʻz boshida kelgan **ц** harfining oʻzbek lotin yozuvida **s** harfi bilan berilishi haqidagi tavsiyalar asosida ish koʻrish bilan bir qatorda fan sohaları mutaxassislarining bu masala xususidagi fikr-mulohazalarini kutib qolamiz.

Biz, oʻzbek lotin yozuvidagi «Oʻzbek tilining katta imlo lugʻati»ni tuzuvchilar, yuqorida hukumat tomonidan rasman tasdiqlangan oʻzbek lotin alifbosi va oʻzbek tilining asosiy imlo qoidalarini asosan maʼqullagan holda, ular tasdiqlangandan soʻng yaratilgan barcha qoʻllanmalarda mazkur qoidalarni sharhlash jarayonida ishlab chiqilgan subyektiv xarakterdagi tavsiyalar haqida toʻxtaldik, bu tavsiyalarga nisbatan oʻz fikr-mulohazalarimizni bildirish bilan birga tegishli tavsiyalar ham ishlab chiqib, ularni amalda qoʻllashga harakat qildik.

LUG'ATDA QO'LLANGAN SHARTLI QISQARTMALAR

<i>ad.</i> – adabiyotshunoslik termini	<i>mif.</i> – mifologiyaga oid so'z yoki termin
<i>anat.</i> – anatomiya termini	<i>min.</i> – minerologiyaga oid termin
<i>arx.</i> – arxeologiya termini	<i>mnt.</i> – mantiq termini
<i>arxit.</i> – arxitektura termini	<i>mum. ad.</i> – mumtoz adabiyotda
qo'llangan so'z
<i>astr.</i> – astronomiya termini	<i>mus.</i> – musiqa va musiqashunos
likka oid termin
<i>axb.t.</i> – axborot texnologiyalariga
oid termin	<i>olm.</i> – olmosh turkumiga oid so'z
<i>avia.</i> – aviatsiya termini	<i>ot.</i> – ot turkumiga oid so'z
<i>biol.</i> – biologiya termini	<i>ped.</i> – pedagogika termini
<i>bot.</i> – botanika termini	<i>plgrf.</i> – poligrafiya termini
<i>bog'l.</i> – bog'lovchi so'z	<i>psxl.</i> – psixologiya termini
<i>bux.</i> – buxgalteriya termini	<i>pul b.</i> – pul birligini bildiruvchi so'z
<i>deng.</i> – dengizchilik termini	<i>qur.</i> – qurilish sohasiga oid so'z
yoki termin
<i>din.</i> – diniy termin	<i>q.x.</i> – qishloq xo'jaligiga oid so'z
yoki termin
<i>dip.</i> – diplomatiya termini	<i>rvsh.</i> – ravish turkumiga oid so'z
<i>el.</i> – elektrotexnika termini	<i>sft.</i> – sifat turkumiga oid so'z
<i>esk.</i> – eski, eskirgan so'z	<i>siyos.</i> – siyosatga oid so'z;
siyosatshunoslik termini
<i>etn.</i> – etnonim; etnografiyaga oid so'z
yoki termin	<i>snt.</i> – san'atga oid so'z;
san'atshunoslik termini
<i>farm.</i> – farmatsevtika termini	<i>son.</i> – son turkumiga oid so'z
<i>fe'l.</i> – fe'l turkumiga oid so'z	<i>sprt.</i> – sport sohalariga oid termin
<i>fiz.</i> – fizika termini	<i>taql.</i> – taqlidiy so'z
<i>fls.</i> – falsafa termini	<i>tar.</i> – tarix termini; tarixiy so'z yoki
termin
<i>folk.</i> – folklorga oid so'z	<i>teatr.</i> – teatrshunoslik termini
<i>foto.</i> – fotografiya termini	<i>tex.</i> – texnika sohalariga oid termin
<i>geod.</i> – geodeziya termini	<i>tib.</i> – tibbiyot termini
<i>geog.</i> – geografiya termini	<i>tlsh.</i> – tilshunoslik termini
<i>geol.</i> – geologiya va mineralogiya
termini	<i>trans.</i> – transportga oid so'z yoki
termin
<i>harb.</i> – harbiy termin	<i>to'q.</i> – to'qimachilik termini
<i>hun.</i> – hunarmandchilikka oid so'z;
kasb-hunar atamasi	<i>und.</i> – undov so'z
<i>huq.</i> – huquqqa oid termin	<i>vet.</i> – veterinariya termini
<i>iqt.</i> – iqtisodiyot termini	<i>zool.</i> – zoologiya termini
<i>irr.</i> – irrigatsiyaga oid so'z yoki termin	<i>o'lch. b.</i> – o'lchov birligini bildiruvchi
so'z
<i>kim.</i> – kimyo termini	<i>shaxm.</i> – shaxmat termini
<i>kino.</i> – kinematografiyaga oid so'z
yoki termin	<i>shv.</i> – shevaga xos so'z
<i>ko'm.</i> – ko'makchi so'z	
<i>mat.</i> – matematika termini	
<i>meteor.</i> – meteorologiya termini	

**LOTIN YOZUVIGA ASOSLANGAN
O'ZBEK ALIFBOSI**

Aa	Bb	Dd	Ee	Ff	Gg
Hh	Ii	Jj	Kk	Ll	Mm
Nn	Oo	Pp	Qq	Rr	Ss
Tt	Uu	Vv	Xx	Yy	Zz
O'o'	G'g'	Sh sh	Ch ch	Ng ng	

(') (tutuq belgisi)

ab
 abad
 abadiy
 abadiya
 abadiyan
 abadiyat
 abadiy-boqiy
 abadiylash
 abadiylashmoq
 abadiylashtirilmoq
 abadiylashtirish
 abadiylashtirmoq
 abadiylashtiruv
 abadiylashtiruvchi
 abadiylashuv
 abadiylik
 abadulabad
 abajur
 abajurli
 abajurtutqich
 abak (*hun.*)
 abaka (*bot.*)
 abaksial (*tib.*)
 abakterial (*tib.*)
 abaliyenatsiya (*tib.*)
 abandon (*huq.*)
 abas
 abazalar (*etn.*)
 abaziya
 abbat
 abbosiy (*kumush pul*)
 abbosiylar
 abbreviatsiya
 abbreviatura
 abd
 abdal (*etn.*)
 abdikatsiya (*huq.*)
 abdol
 abdollik
 abdo'lvash
 abdomen
 abdominal
 abdominoskopiya
 abduksiya (*tib.*)
 abduktor (*tib.*)

abeliya (*bot.*)
 aberratsion
 aberratsiya (*astr.*)
 abgor
 abgora
 abgor-abgashta
 abgorlanganlik
 abgorlanish
 abgorlanmoq
 abgorlashmoq
 abgorlik
 abhar (*mum. ad.*)
 abiogen
 abiogenez
 abiotik (*~ omillar*)
 abiotrofiya (*tib.*)
 abioz (*tib.*)
 abir (*hid*)
 abira (*evara*)
 abirafshon (*mum. ad.*)
 abissal (*~ cho'kindilar*)
 abissolit (*geol.*)
 abissopelitlar (*geol.*)
 abituriyent
 abituriyentlik
 abjad
 abjadxon
 abjadxonlik
 abjaq
 abjaq-abjaq
 abjaqlamoq
 abjaqlanmoq
 abjaqlanuv
 abjir
 abjirlanish
 abjirlanmoq
 abjirlashmoq
 abjirlik
 abjirona
 abjo'sh (*shv.*)
 abjo'shi
 ablah
 ablahlarcha
 ablahlashmoq
 ablahlik

ablahnamo
 ablahona
 ablaktirovka (*bot.*)
 ablaq (*mum. ad.*)
 ablastika (*tib.*)
 ablefariya (*tib.*)
 ablyativ
 ablyatsiya
 abo (*kiyim*)
 abobil
 abolitsionist
 abolitsionizm
 abolitsiya (*huq.*)
 abonement
 abonent
 abonentlik
 aboardaj (*harb.*)
 aborigen (*sft.*)
 aborigenlar
 abort
 abortiv (*sft.*)
 abr (*bulut*)
 abri bahor
 abri navbahor
 abri nayson
 abr va avr (*naqsh*)
 abrazion
 abrazit (*geol.*)
 abraziv (*sft.*)
 abrazivlar
 abraziya
 abrash (*esk.*)
 abrband
 abrbandi
 abrbandxona (*hun.*)
 abrbandchi
 abreklar
 abris
 abrishim
 abrishimdo'z (*hun.*)
 abrishimi
 abrogatsiya (*huq.*)
 abror (*mum. ad.*)
 abro' (*qosh*)
 abro'kamon

- absans (*tib.*)
 absenteist
 absenteizm
 absit (*geol.*)
 absolyut
 absolyutizm
 absolyutchi
 absorbat (*kim.*)
 absorbent
 absorber (*fiz.*)
 absorblamoq
 absorblanish
 absorblash
 absorblovchi
 absorbsiometr
 absorbsiometriya
 absorbsion
 absorbsiya
 absorbsiyaviy
 absess
 absesslanuvchi
 absissa
 abstinensiya (*tib.*)
 abstinent
 abstraksionist
 abstraksionistik
 abstraksionizm
 abstraksiya
 abstraksiyalash
 abstrakt
 abstraktlamoq
 abstraktlanmoq
 abstraktlash
 abstraktlashish
 abstraktlashtirilmoq
 abstraktlashtirish
 abstraktlashtirmoq
 abstraktlashtiruv
 abstraktlik
 absurd
 abtar (*mum. ad.*)
 abtarlik
 abu (*ota*)
 abujahl (*tarvuz nomi*)
 abushqa
 abvob
 abxaz
 abxaziyalik
 abxazlar
 abxazcha
 abxazchalamoq
 abxazchallashtirish
 abyot
 abzal (*ot ~i*)
 abzallamoq
 abzallanmoq
 abzallov
 abzalsoz (*hun.*)
 abzalsozlik
 abzas
 ab'od (*mus.*)
 ada (*ota*)
 adab va odob
 adabgoh
 adabiy
 adabiy-badiiy
 adabiy-estetik
 adabiylashtirish
 adabiylashtirmoq
 adabiylik
 adabiy-madaniy
 adabiy-ma'rifiy
 adabiy-nazariy
 adabiyot
 adabiyotlararo
 adabiyotsevar
 adabiyotshunos
 adabiyotshunoslik
 adabiyotchi
 adabiyotchilik
 adabiy-publitsistik
 adabiy-tanqidiy
 adabli
 adablilik
 adabnoma
 adab-pand
 adabsiz
 adabsizlanmoq
 adabsizlarcha
 adabsizlik
 adad
 adadsiz
 adajio (*mus.*)
 adaktiliya
 adam (*yo'qlik*)
 adamantan (*geol.*)
 adamin (*geol.*)
 adamit (*geol.*)
 adamsit
 adaptatsion
 adaptatsiya
 adaptatsiyalamoq
 adaptatsiyalangan
 adapter
 adaptiv
 adaptometr
 adash
 adasha-adasha
 adash-adash
 adashgan
 adashganlik
 adashgannamo
 adashib-adashib
 adashib-uloqish
 adashib-uloqmoq
 adashish
 adashishlik
 adashmoq
 adashtirilmoq
 adashtirish
 adashtirmoq
 adashtiruv
 adashuv
 adashuvchan
 adashuvchanlik
 addenda
 addendum (*huq.*)
 addisonizm (*tib.*)
 additiv
 additivlik
 addoiy
 adduktor (*anat.*)
 adekvat
 adekvatlik
 adelfan (*farm.*)
 adelomorfik (*geol.*)
 adenin (*kim.*)
 adenit (*tib.*)
 adenoidlar
 adenokarsinoma (*tib.*)
 adenoma (*tib.*)
 adenomioma
 adenopatiya
 adenotomiya
 adenoviruslar
 adenozin (*kim.*)
 adenozindifosfat

- adenozintrifosfat
adentiya
adermiya (*tib.*)
adgeziya
adiabata (*fiz.*)
adiabatik
adiantum (*bot.*)
adib
adiba
adi-badi
adiblik
adibona
adigeylar
adigeycha
adigeychalash
adil (*appa--*)
adilak (*asbob*)
adillashmoq
adillik
adinamiya (*tib.*)
adinol (*geol.*)
adip
adiplamoq
adiplatish
adiplatmoq
adiplash
adiplik
adiplov
adipozin (*farm.*)
adir
adir-gaza
adirli
adirlik
adir-uva
adiz (*etn.*)
adl
adl-amniyat
adl-insof
adliya
administrativ
administrator
administratorlik
administratsiya
admiral
admirallik
adneksit (*tib.*)
adno
ado
adoyi tamom
- adoiy (*mus.*)
adolat
adolatli
adolatlilik
adolatparvar
adolatparvarlik
adolatparvarona
adolatpesha
adolatsiz
adolatsizlarcha
adolatsizlik
adolattalab
adolatxona
adonis (*bot.*)
adonizid (*farm.*)
adoq
adoqsiz
adosiz
adovat
adovatan
adovatkورونا
adovatli
adovatsiz
adovatsizlik
adovatchi
adovatchilik
adramkash
adras
adrasbof
adrasboflik
adras-kimxob
adrasman
adrenalin
adrenoblokatorlar (*farm.*)
adrenogenital (*tib.*)
adrenokortikotrop
(~ *gormon*)
adrenomimetik
adrenoreaktiv
adres
adresant
adresat
adreslanmoq
adresli
adressiz
adronlar (*fiz.*)
adsorbat (*fiz.*)
adsorbentlar
- adsorber (*fiz.*)
adsorblamoq
adsorblangan
adsorblanuvchi
adsorblash
adsorbllovchi
adsorbsion
adsorbsiya
adsorbsiyalovchi
adulyar (*geol.*)
aduv (*dushman*)
aduvlik
adveksiya (*geog.*)
advektiv
adventistlar
adventiv (~ *a'zolar*)
adverbial
adverbializatsiya
advokat
advokatlik
advokatura
advor (*ilmi ~*)
adyektiv (*tlsh.*)
adyektivatsiya
adyol
adyolbof (*adyol to'quvchi*)
adyolbop
adyulter (*huq.*)
adyunkt
adyunktura
adyustaj
adyutant
adyutantlik
aerariy
aeratsiya
aerenxima (*bot.*)
aerobakteriyalar
aeroballistika
aerobika
aerobiologiya
aerobiontlar
aerobioz (*tib.*)
aeroblar (*biol.*)
aerobli (*irr.*)
aerobomba
aerobus
aerodinamik
aerodinamika
aerodrom

- aerofagiya (*tib.*)
 aerofiltr (*irr.*)
 aerofitlar (*bot.*)
 aeroflot
 aeroflotchi
 aerofobiya (*tib.*)
 aerofon
 aerofoto
 aerofotoapparat
 aerofotogeodezist
 aerofotografiya
 aerofotogrammetriya
 aerofotokamera
 aerofotorazvedka
 aerofotosurat
 aerofotosxema
 aerofotosyomka
 aerofototopografiya
 aerogel
 aerogelioterapiya
 aerogen (*tib.*)
 aerogenlar
 aerogeofizika
 aerogeologik
 aerogeologiya
 aerograf
 aerografiya
 aerogramma
 aeroionlar (*fiz.*)
 aeroionizator
 aeroionizatsiya
 aeroionlash
 aeroionoterapiya
 aeroiqlimshunoslik
 aerokarta
 aeroklub
 aerokosmik
 aerolift
 aerolit (*astr.*)
 aerolog
 aerologik
 aerologiya
 aerolotsiya
 aeromagnit
 aeromagnitik
 aeromagnitometr
 aeromayoq
 aerometr
 aerometrik
 aerometriya
 aeromexanika
 aeromobil
 aeromotor
 aeron
 aeronavigatsion
 aeronavigatsiya
 aeronavt
 aeronavtika
 aeronomiya
 aeroplan
 aeroplanchi (*esk.*)
 aeroponika
 aeroport
 aeropochta
 aeroprofilaktika
 aeropurkagich
 aeroradiometr
 aeroradiometrik
 aeroradiometriya
 aerorazvedka
 aeroreklama
 aerosiderit (*geol.*)
 aerosil (*kim.*)
 aerosolyariy (*tib.*)
 aerostansiya
 aerostat
 aerostatik (*sft.*)
 aerostatika
 aerosurat
 aersyomka
 aerotadqiqot
 aerotaksis (*biol.*)
 aerotasvir
 aerota'lim
 aerotenk
 aeroterapiya
 aerotermometr
 aerotoriya
 aerotransport
 aerotropizm
 aerovizual
 aerovokzal
 aeroxizmat
 aerozol
 aerozolterapiya
 aerochana
 aerochanglagich
 aerochanglash
 afagiya (*tib.*)
 afakiya
 afalina (*zool.*)
 afandi
 afandilik
 afandinamo
 afandixon
 afandichalish
 afanit (*geol.*)
 afanitli
 afaziya
 afelinus (*zool.*)
 afeliy (*astr.*)
 aferezis (*tlsh.*)
 aferist
 aferistlik
 aferistnamo
 affekt (*psxl.*)
 afferent (~ *nerv tolalari*)
 affidevit (*huq.*)
 affiks
 affiksal
 affiksatsiya
 affikslashganlik
 affikslashish
 affikslashmoq
 affiksli
 affikssiz
 affinaj (*tex.*)
 affinatsiya
 affinograf
 affrikata (*tlsh.*)
 afganda
 afgandalik
 afgor
 afgorlanmoq
 afgorlik
 afidofaglar (*zool.*)
 afif (*iffatli*)
 afifa
 afilliya (*bot.*)
 afitsidlar (*kim.*)
 afisha
 afkor
 aflok

- afloatunlik
 afloatuncha
 afoniya
 aforistik
 aforizm
 aforizmlashmoq
 afraxis
 afrazis
 afrikaans (*tlsh.*)
 afrikalik
 afrikanerlar (*etn.*)
 afrikanit (*geol.*)
 afrikantrop
 afrikashunos
 afrikashunoslik
 afrikacha
 afrig'iylar
 afroamerikalik
 afrolit (*geol.*)
 afrosiyobi (*bot.*)
 afruz
 afsar (*mum. ad.*)
 afsona
 afsonak (*bot.*)
 afsonapardoz
 afsonavash
 afsonaviy
 afsonaviylashmoq
 afsonaviylik
 afsonavor
 afsonachi
 afsonachilik
 afsun
 afsungar
 afsungarlik
 afsunkor
 afsunkorlik
 afsunkorona
 afsunlamoq
 afsunchi
 afsunchilik
 afsurda (*mum. ad.*)
 afsus
 afsuski
 afsuslanarli
 afsuslanganlik
 afsuslangansimon
 fsuslanish
 afsuslanmoq
 afsusli
 afsus-nadomat
 afsusnoma
 aft
 afta(lar) (*tib.*)
 aft-angor
 aft-bashara
 aft-bosh
 aftidan
 aftoda
 aftodahol
 aftodahollik
 aftodalik
 aftodavash
 aft-qiyofa
 afv
 afvi umumiy
 afvnoma
 afyun
 afyunfurush
 afyunfurushlik
 afyunkash
 afyunkashlik
 afyunchi
 afyunchilik
 afzal
 afzaliyat
 afzallik
 afzun
 afzunlik
 afg'on (*fig'on*)
 afg'oni (~ *uzuk*)
 afg'onistonlik
 afg'oniy (*pul b.*)
 afg'onlar (*etn.*)
 afg'oncha
 afg'onchalamoq
 afg'onchalash
 afshar (*etn.*)
 afshon
 afshonlamoq
 afshonlanmoq
 af'ol
 aga (*zool.*)
 agalaktiya (*tib.*)
 agalmatolit (*geol.*)
 agamarlar (*zool.*)
 agamasimonlar
 agamiya
 agar
 agar-agar (*bot.*)
 agaramki
 agarda
 agarda-magarda
 agar-magar
 agar-magarda
 agarchandki
 agarchi
 agat (*geol.*)
 agava (*bot.*)
 agavasimonlar
 agenitalizm
 agens
 agent
 agentlik
 agentura
 agevziya (*tib.*)
 agglyutinativ (*tlsh.*)
 agglyutinativlik
 agglyutinatsiya
 agglyutinlar
 agglyutinogenlar (*tib.*)
 agglyutinoskop (*tib.*)
 aggradatsiya
 aggravatsiya (*tib.*)
 agidroxloriya (*tib.*)
 agiografik
 agiografiya
 agiologiya
 agionim
 agiotoponim
 agitator
 agitatorlik
 agitfilm
 agit mashina
 agitpoyezd
 aglikon (*tib.*)
 aglomerat
 aglomeratlash
 aglomeratsion
 aglomeratsiya
 agloporit
 agloporit-beton
 aglossiya
 agnatlar (*huq.*)

- agnostik
 agnostiklar (*tar.*)
 agnostitsizm
 agnostozoy (*geol.*)
 agnoziya
 agobakteriyalar
 agogika
 agonik (~ *chiziqlar*)
 agoniya
 agora
 agorafobiya
 agoronim
 agrafiya (*tlsh.*)
 agrammatizm (*tib.*)
 agranulotsitlar
 agranulotsitoz
 agrar
 agrariy (*huq.*)
 agrarchi
 agregat (*ot va sft.*)
 agregatlash
 agregatsiya
 agregatxona
 agregatchi
 agreman (*huq.*)
 agressinlar (*biol.*)
 agressiv
 agressivlashmoq
 agressivlik
 agressiya
 agressiyachi
 agressiyachilik
 agressor
 agressorlik
 agrikolit (*geol.*)
 agrikultura
 agrobank
 agrobaza
 agrobilim
 agrobiolog
 agrobiologik
 agrobiologiya
 agrobiotsenologiya
 agrobiotsenoz
 agrobiznes
 agrobotanik
 agrobotanika
 agroelektronika
 agroferma
 agrofirma
 agrofitotsenoz
 agrofizik
 agrofizika
 agrofon
 agrogeografiya
 agroidrologiya
 agrohudud va
 agrouchastka
 agroindustrial
 agroiqlim
 agroiqlimiy
 agroiqlimshunoslik
 agroiqtisodiy
 agroiqtisodiyot
 agroirrigatsion
 agroirrigatsiya
 agrokimyoy
 agrokimyogar
 agrokimyoviy
 agroklaster
 agroko'rsatma
 agrolizing
 agrologistika
 agromadaniyat
 agromaksimum
 agromeliorativ
 agromeliorator
 agromelioratsiya
 agrometeorolog
 agrometeorologik
 agrometeorologiya
 agrometr
 agrominimum
 agromintaqa
 agromintaqaviy
 agronim (*tlsh.*)
 agronom
 agronom-aprobator
 agronomik
 agronomiya
 agronomlik
 agroohaktosh
 agropark
 agropunkt
 agroqoida
 agroruda
 agrosanoat
 agrosex
 agrosiyosat
 agrosug'urta
 agrotadbir
 agrotarg'ibot
 agrotexnik
 agrotexnika
 agrotexnikaviy
 agrotexnologiya
 agrotuproqshunos
 agrotuproqshunoslik
 agroturizm
 agrotog'arak
 agrouchastka va
 agrohudud
 agroizmat
 agroxo'dim
 agrozoolog
 agrozoologiya
 agrozootexnika
 agroo'rmon
 agroo'rmonchilik
 agroshahar
 agrochora
 agullar (*etn.*)
 ah
 aha
 aha-aha
 ahad
 ah-ah
 ahamiyat
 ahamiyatli
 ahamiyatlilik
 ahamiyatsiz
 ahamiyatsizlik
 ahbob
 ahd
 ahdlashganlik
 ahdlashish
 ahdlashmoq
 ahdlashuv
 ahdlashuvchi
 ahdnoma
 ahd-paymon
 ahgar
 ahil
 ahil-inoq
 ahillashish
 ahillashmoq
 ahillashuv

ahillik
 ahilchilik
 ahkom
 ahl
 ahli ayol
 ahli bayt
 ahli darvesh
 ahli dil
 ahli din
 ahli donish
 ahli dunyo
 ahli fan
 ahli fano
 ahli fazilat
 ahli funun
 ahli haq
 ahli haqiqat
 ahli hayo
 ahli hikmat
 ahli hol
 ahli hunar
 ahli ilm
 ahli imon
 ahli irfon
 ahli islom
 ahli iymon
 ahli ishq
 ahli jahon
 ahli jamoa
 ahli jannat
 ahli kalom
 ahli karam
 ahli kitob
 ahli majlis
 ahli mard
 ahli ma'rifat
 ahli muhabbat
 ahli muslim
 ahli nag'ma
 ahli qalam
 ahli rasta
 ahli riyo
 ahli safar
 ahli saloh
 ahli sunna(t)
 ahli tamiz
 ahli vahdat
 ahli vasi

ahli yolg'on
 ahli g'am
 ahmadiya (*din.*)
 ahmar (*mum. ad.*)
 ahmariy
 ahmoq
 ahmoqgarchilik
 ahmoqlarcha
 ahmoqlashmoq
 ahmoqlik
 ahmoqnamo
 ahmoqona
 ahmoqchilik
 aholi
 aholisizlik
 aholishunos
 aholishunoslik
 ahroriy (*bot.*)
 ahsan
 ahsanta (*mum. ad.*)
 ahvol
 ahvoli ruhiya
 ahvollashmoq
 ahvolot
 ahyon
 ahyon-ahyon
 ahyon-ahyonda
 ahyonda
 ajab
 ajab-ajab
 ajabgina
 ajablanarli
 ajablanarlilik
 ajablanganlik
 ajablangansimon
 ajablanish
 ajablanmoq
 ajablantirish
 ajablantirmoq
 ajablik
 ajabo
 ajabsanda (*ovqat*)
 ajabsinganlik
 ajabsinish
 ajabsinmoq
 ajabsinqiramoq
 ajabtovur
 aja:

ajalfurush
 ajalli
 ajalsiz
 ajam (*kuy*)
 ajamiy
 ajamlar
 ajarlar (*etn.*)
 ajdaho
 ajdaholik
 ajdar
 ajdargul (*bot.*)
 ajdarho
 ajdarnafas
 ajdarnafaslik
 ajdarnafs
 ajdarnafslik
 ajdarqush
 ajdarsifat
 ajdarvash
 ajdod
 ajdod-avlod
 ajdodiy
 ajgon (*bot.*)
 aji
 aji-aji
 ajib
 ajiba
 ajiblashish
 ajiblashmoq
 ajiblik
 aji-buji
 ajib-g'arib
 ajillamoq
 ajillashish
 ajillashmoq
 ajin
 ajina
 ajinagul (*bot.*)
 ajinakavush (*o'yin*)
 ajinaxona
 ajindor
 ajiotaj
 ajirvoqi
 ajiva
 ajivalik
 ajivaqa
 ajlof (*mum. ad.*)
 ajnabiy

ajnabiyashmoq	ajrashish	akantit (<i>geol.</i>)
ajnabiyashtirmoq	ajrashlik	akantoma (<i>tib.</i>)
ajnabiylik	ajrashmaslik	akantopora (<i>geol.</i>)
ajnos	ajrashmoq	akantotsefallar (<i>zool.</i>)
ajoyib	ajrashuv	akantotsefalus (<i>bot.</i>)
ajoyiblik	ajrashuvchi	akantotsefalyoz (<i>tib.</i>)
ajoyibot	ajriga	akantoz (<i>tib.</i>)
ajoyibxona	ajrim	akapella
ajoyib-g'aroyib	ajrimlamoq	akardiya (<i>tib.</i>)
ajoyib-g'aroyiblik	ajrimlanish	akariaz (<i>tib.</i>)
ajr	ajrimlanmoq	akarifaglar (<i>zool.</i>)
ajragan	ajrimlash	akaritsidlar (<i>kim.</i>)
ajraganlik	ajrimlashmoq	akaritsidoz (<i>zool.</i>)
ajralgan	ajrimlik	akarologiya
ajralganlik	ajrimlov	akaroz (<i>vet.</i>)
ajralish	ajrimlovchi	akas
ajralishmoq	ajriq	akasi (<i>murojaat</i>)
ajralishuv	ajriqbosh (<i>bot.</i>)	akasiz
ajralma (<i>ot va sft.</i>)	ajriqxo'r (<i>zool.</i>)	akasizlik
ajralmas	ajriqzor	akasiz-ukasiz
ajralmaslik	ajriqzorlik	aka-singil
ajralmoq	ajroqlik (<i>geol.</i>)	aka-singillik
ajraluv	ajur (<i>bux.</i>)	akatsiya
ajraluvchan	ajuz	akatsiyadoshlar
ajraluvchanlik	ajuza	aka-uka
ajraluvchi	ajz	aka-ukalik
ajramas	ajz-niyoz	aka-ukachilik
ajramaslik	ajzo	akavachcha
ajramachilik	ajz-qusur	akaxon
ajramoq	ajzchi (<i>tar.</i>)	akashak
ajratilgan	aka	akashaklanmoq
ajratilish	akademgrammatika	akachilik
ajratilmoq	akademik	akerit (<i>geol.</i>)
ajratish	akademik (~ <i>ta'til</i>)	akermanit (<i>geol.</i>)
ajratishmoq	akademik-kotib	akildoq
ajratkich	akademiklik	akildoqlik
ajratma	akademiya	akillamoq
ajratmoq	akademizm	akillatish
ajrattirish	akaju (<i>bot.</i>)	akillatmoq
ajrattirmoq	ak-ak	akillash
ajrattiruv	akaklamoq	akillashmoq
ajratuv	akaklatmoq	akillov
ajratuvchan	akaklov	akinak (<i>harb.</i>)
ajratuvchanlik	akalik	akinetalar (<i>bot.</i>)
ajratuvchi	akali-ukali	akineziya (<i>tib.</i>)
ajratuvchilik	akalkuliya	akkadlar (<i>etn.</i>)
ajrash	akan (<i>etn.</i>)	akkaunt
ajrashgan	akant (<i>bot.</i>)	akklamatsiya (<i>huq.</i>)

- akklimatizator (*q.x.*)
 akklimatizatsiya
 akkolada (*mus.*)
 akkomodatsiya
 akkompanement
 akkompaniator
 akkord
 akkordeon
 akkordeonchi
 akkordli
 akkreditatsion
 akkreditatsiya
 akkreditatsiyalash
 akkreditiv (*sft.*)
 akkreditivlar (*huq.*)
 akkreditlash
 akkretsion
 akkretsiya (*astr.*)
 akkumulyativ
 akkumulyator
 akkumulyatsion
 akkumulyatsiya
 akkumulyatsiyalash
 akkuzativ (*tilsh.*)
 akmal
 akme (*tib.*)
 akmeist
 akmeizm
 akobir
 akonit (*bot.*)
 akonitin (*farm.*)
 akonto va a-konto (*iqt.*)
 akr (*o'lch. b.*)
 akram
 akraniya (*tib.*)
 akridin (*kim.*)
 akril (~ *yelimlar*)
 akrilamid (*kim.*)
 akrilat (~ *kauchuklar*)
 akrilatlar (*kim.*)
 akrilonitril (*kim.*)
 akrolekt (*tilsh.*)
 akriogen (*geol.*)
 akrixin (*farm.*)
 akroanesteziya (*tib.*)
 akrobat
 akrobatik
 akrobatika
 akrobatlik
 akrobachi
 akrobachilik
 akrofobiya (*tib.*)
 akrogidroz (*tib.*)
 akrokefaliya (*anat.*)
 akrolein (*kim.*)
 akrolekt (*tilsh.*)
 akromegaliya (*tib.*)
 akromelanizm (*biol.*)
 akronim (*tilsh.*)
 akroparesteziya (*tib.*)
 akropetal (*bot.*)
 akropol
 akroporit (*geol.*)
 akrosoma (*tib.*)
 akrospora (*bot.*)
 akrostix (*ad.*)
 akroteriy (*arxit.*)
 akrotermalar (*geol.*)
 akrotsefaliya (*anat.*)
 akroxordit (*geol.*)
 aks
 aksi noqis (*ad.*)
 aksi sado (*ad.*)
 aksi tom (*ad.*)
 aksa
 aks-amal
 aksar
 aksaran
 aksari
 aksariyat
 akselbant
 akselerat
 akselerator (*tex.*)
 akseleratsiya
 akselerograf
 akselerometr
 aksent
 aksentologiya
 aksentuatsiya
 aksept
 akseptant (*huq.*)
 akseptatsiya
 akseptlamoq
 akseptlash
 akseptor (*fiz.*)
 akseptoriy
 akseptsiz
 akseroftol (*farm.*)
 aksession
 aksessiya
 aksessor (~ *shartnoma*)
 aksessorlik
 aksessuar
 aksial (*fiz.*)
 aksidensiya
 aksiga
 aksildoping
 aksilgen
 aksilharakat
 aksilharakatchi
 aksilharakatchilik
 aksilijtimoiy
 aksilinqilob
 aksilinqilobiy
 aksilinqilobchi
 aksilinqilobchilik
 aksilkorrupsion
 aksilkorrupsiya
 aksilmonopol
 aksilmonopoliya
 aksilqahramon va
 antiqahramon
 aksilterror
 aksincha
 aksinchasiga
 aksiolit (*geol.*)
 aksiolitli
 aksiologiya
 aksioma
 aksiomatik
 aksiometr
 aksioner
 aksionerlik
 aksirik
 aksirish
 aksirmoq
 aksirtirish
 aksirtirmoq
 aksirtiruvchi
 aksiruv
 aksiya
 aksiyador
 aksiyadorlik
 aksiyalashtirish

- aksiyalashtirmoq
aksiyali
aksiyachi
aksiz
aksicha
aksichasiga
akslanish
akslanmoq
akslantirish
akslantirmoq
akslanuv
aksluk
aksoid (*fiz.*)
aksoida (*fiz.*)
aksolotl (*zool.*)
akson (*anat.*)
aksonograf
aksonometr (*fiz.*)
aksonometrik
aksonometriya
akssado / aks sado
aksshu'la (*astr.*)
akt
aktant (*tish.*)
aktboz
aktbozlik
aktin (*biol.*)
aktinidiya (*bot.*)
aktinidiyadoshlar
aktinidlar (*kim.*)
aktiniy (*kim.*)
aktiniyalar (*zool.*)
aktinobatsillyoz
aktinoelektr
aktinofaglar (*biol.*)
aktinofotometr
aktinograf
aktinoidlar (*kim.*)
aktinolit (*kim.*)
aktinometr (*fiz.*)
aktinometrik
aktinometriya (*fiz.*)
aktinomikoz (*tib.*)
aktinomiozin (*tib.*)
aktinomitsetlar
aktinomitsetlar
aktinomorf (*bot.*)
aktinon (*fiz., kim.*)
aktinoskop (*fiz.*)
- aktinoskopiya
aktinostel (*bot.*)
aktinouran
aktiv (*esk.*)
aktivator (*kim.*)
aktivatsion
aktivatsiya
aktivist (*esk.*)
aktivistlik (*esk.*)
aktivlamoq (*fiz.*)
aktivlangan (*fiz., kim.*)
aktivlanganlik
aktivlanish
aktivlantirilmog
aktivlantirish
aktivlar (*bux.*)
aktivlash
aktivlashish
aktivlashmoq
aktivlashtirish
aktivlashtirmoq
aktivlashtiruvchi
aktivlashuv
aktivlik
aktivlovchi (*fiz.*)
aktivmas
aktograf
aktomiozin (*biol.*)
aktor (*fiz.*)
aktrisa
aktrisalilik
aktual
aktualizatsiya
aktualizm (*geol.*)
aktuallashmoq
aktuallik
aktuariy (*iqt.*)
aktyor
aktyorlik
akula
akulasimonlar
akumetriya (*tib.*)
akupunktura (*tib.*)
akustik
akustika
akustikaviy
akustikon (*fiz.*)
akustimetr
akustoelektronika
- akustooptika
akuterapiya
akuzalgiya (*tib.*)
akusher
akusher-ginekolog
akusherka
akusherkalik
akusherlik
akva (*geol.*)
akvabog' va akvapark
akvadag
akvagel
akvalang
akvalangchi
akvamarin (*geol.*)
akvametriya
akvanavt
akvapark va akvabog'
akvarel
akvarelchi
akvaridlar (*astr.*)
akvarium
akvatinta
akvatipiya
akvatollar (*kim.*)
akvatoriya (*deng.*)
akvatropizm (*bot.*)
akveduk
akvilegiya (*bot.*)
akvilon (*geog.*)
akvizitor (*huq.*)
aladdavom
alaf
alafsimon
alafxo'r
alahlamoq
alahlash
alahsiramog
alahsirash
alak
alakbof (*alak to'quvchi*)
alakchi
alakchilik
alalabad
alaliya (*tib.*)
alaloqibat
alalxusus
alam (*bayroq*)
alam (*g'am*)

- alamazon
 alam-achchiq
 alamangiz
 alamdiyda
 alamdor
 alamdorlik
 alam-hasrat
 alam-iztirob
 alamlanmoq
 alamli
 alamnok
 alamon
 alamozi (*geol.*)
 alam-sitam
 alamsiz
 alamzada
 alamzadalik
 alamzor
 alanin (*kim.*)
 alanlar (*etn.*)
 alaqadrihol
 alas
 alas-alas
 alaslamoq
 alaslov
 alaslovchi
 alaschi
 alaschilik
 alaviylar (*din.*)
 alaxsimoq
 alaxsirash
 alaxsitish
 alaxsitmoq
 alaxsish
 alay-balay
 alay-bulay
 alayh
 alayhilla'na
 alayhissalom
 alaykum (*assalom ~*)
 alayno
 alayno-oshkor
 alag'da
 alag'dalanish
 alag'dalanmoq
 alag'dalik
 alanga
 alangabardosh
 alangalamoq
 alangalanish
 alangalanmoq
 alangalantirgich (*harb.*)
 alangalantirish
 alangalantirmoq
 alangalanuv
 alangalanuvchan
 alangalanuvchi (*harb.*)
 alangalatish
 alangalatmoq
 alang-alang
 alangali
 alangasiz
 alangasizlik
 alangarang
 alangao'chirgich
 alang-jalang
 alang-jalanglamoq
 alang-jalanglash
 alanglamoq
 alanglay-alanglay
 alanglash
 alanglov
 alban
 albanlar
 albanchalamoq
 albanchalash
 albat
 albatros
 albatrossimonlar
 albatta
 albattaki
 albedo (*astr.*)
 albedometr
 albertit (*geol.*)
 albinizm
 albinoslar (*biol.*)
 albit (*kim.*)
 albitit
 albitlanish
 albitofir (*geol.*)
 albtsiya (*bot.*)
 albixtol (*farm.*)
 albolit (*geol.*)
 albom
 alboranit (*geol.*)
 albuminlar (*biol.*)
 albuminuriya (*tib.*)
 albutsid (*farm.*)
 aldab-suldab
 aldamoq
 aldam-qaldam
 aldam-qaldamlik
 aldamchi
 aldamchilik
 aldana-aldana
 aldanganlik
 aldangansimon
 aldanish
 aldanma
 aldanmaslik
 aldanmoq
 aldanmoqlik
 aldanuv
 aldanuvchan
 aldarko'salik
 aldatish
 aldatmoq
 aldash
 aldashish
 aldashmoq
 aldebaran (*astr.*)
 aldegidlar (*kim.*)
 aldol
 aldolaza
 aldollar (*kim.*)
 aldoq
 aldoqchi
 aldoqchilik
 aldosteron (*tib.*)
 aldov
 aldov-suldov
 aldovchi
 aldovchilik
 aldozalar (*kim.*)
 aldovanda (*bot.*)
 alebastr
 alebastrlamoq
 alebastrlash
 alebastrli
 alebastrchi
 alebastrchilik
 aleksandrit (*geol.*)
 aleksanor (*zool.*)
 aleksiya
 alemannlar (*tar.*)
 aleut (~ *ayol*)
 aleutit (*geol.*)

- aleutlar
 aleutcha
 alevrit (*geol.*)
 alevrolit (*geol.*)
 alevropelit (*geol.*)
 aleykemiya (*tib.*)
 aleykiya (*tib.*)
 aleyrodidlar (*zool.*)
 aleyrometr
 aleyron (~ *donalari*)
 alfa
 alfa-aktivlik
 alfa-aylanish (*fiz.*)
 alfa-dozimetr
 alfa-dozimetriya
 alfa-faza
 alfa-kamera
 alfa-manba
 alfometr
 alfa-nurlanish
 alfa-nurlar
 alfa-nurlatkich
 alfa-nurlovchi
 alfa-parchalanish
 alfa-radioaktivlik
 alfa-radiometr
 alfa-spektr
 alfa-spektrograf
 alfa-spektrometr
 alfa-stabilizator
 alfa-tarmoq
 alfa-temir
 alfa-terapiya
 alfa-testlash
 alfatron
 alfa-uran
 alfa-versiya
 alfa-viruslar (*biol.*)
 alfavit va alifbo
 alfa-yemirilish
 alfa-zarralar
 alfa-o'tish
 alfa-chiziq
 alfer (*kim.*)
 alfiroq
 alfol (*kim.*)
 alfoz
 algaritlar (*geol.*)
- algebra
 algebraik
 algeziometr
 algeziya (*tib.*)
 alginat (~ *kislota*)
 algitsidlar (*kim.*)
 algol (*astr.*)
 algol (*tlsh.*)
 algolog
 algologiya
 algoritim
 algoritmik
 algoritmlash
 algovit (*geol.*)
 alhamdu
 alhamdulillo
 alhamdulilloh
 alhaq
 alhazar
 alhol (*mum. ad.*)
 alholda
 alholgacha
 alhosil
 ali (~ *desa, bali deydi*)
 alibi (*huq.*)
 alidada (*fiz.*)
 alif (*harf nomi*)
 alif (*olifa*)
 alifatik
 alifbe (*o'quv qo'llanma*)
 alifbo va alfavit
 alifday (*tikka*)
 aliflamoq
 aliflanmoq
 aliflash
 aliflov
 alifmoy
 alignin
 aligote (*bot.*)
 alik
 alim (*azobi ~*)
 aliment
 alimentar
 alimentatsiya
 alimentchi
 alios (*geol.*)
 alipit (*geol.*)
 alismadoshlar (*bot.*)
- alitsiklik (*kim.*)
 alizarin
 alizarinlamoq
 alizarinlash
 alish
 alishinmoq
 alishish
 alishmaslik
 alishmoq
 alishtirilmov
 alishtirish
 alishtirmaslik
 alishtirmoq
 alishtiruv
 alishtiruvchi
 alishuv
 alishuvchi
 aljabr
 aljimoq
 aljiraganlik
 aljiramoq
 aljiratmoq
 aljitmoq
 aljish
 aljishmoq
 alkadiyenlar (*kim.*)
 alkalimetrik
 alkalimetriya (*kim.*)
 alkaloid
 alkaloidlar
 alkaloidshunos
 alkaloz (*tib.*)
 alkana (*bot.*)
 alkanlar (*kim.*)
 alkash
 alkenlar (*kim.*)
 alkillar (*kim.*)
 alkillash
 alkillovchi
 alkilsulfatlar (*kim.*)
 alkimyo
 alkimyogar
 alkinlar (*kim.*)
 alkogol
 alkogolik
 alkogolimetriya
 alkogoliz (*kim.*)
 alkogolizatsiya

- alkogolizm
 alkogolli
 alkogolsiz
 alkogolyatlar (*kim.*)
 alkold (*huq.*)
 alla
 allago'y
 allakim
 allakimsa
 allaktit (*geol.*)
 allalamoq
 allalash
 allalashmoq
 allalov
 allamahal
 allamahalda
 allamahalgacha
 allambalo
 allanarsa
 allanecha
 allanechuk
 allanima
 allanimabalo
 allanit (*tib.*)
 allantoin (*tib.*)
 allantois (*biol.*)
 alla-palla
 allapayt
 allaqanaqa
 allaqanaqasiga
 allaqanday
 allaqancha
 allaqayda
 allaqaydan
 allaqayer
 allaqayerda
 allaqayerdan
 allaqayerga
 allaqayga
 allaqayoq
 allaqayoqda
 allaqayoqdagi
 allaqayoqdan
 allaqayoqqa
 allaqaysi
 allaqachon
 allaqachonda
 allaqachondan
 allaqachongacha
 allaqachongi
 allaqachonlari
 allavaqt
 allavaqtgacha
 allazamon
 allachi
 allegorik
 allegoriya
 allegretto (*mus.*)
 allegro
 allelizm
 allellar (*biol.*)
 allelomorf
 allelopatiya (*biol.*)
 allemonit (*geol.*)
 allemorf (*geol.*)
 allenlar (*kim.*)
 allergenlar
 allergik
 allergiya
 allergodermatit (*tib.*)
 allergodermatoz (*tib.*)
 allergolog
 allergologik
 allergologiya
 alleya
 alligatorlar (*zool.*)
 allil (*kim.*)
 allilatseton
 allilbromid
 allilxlorid
 allingit (*geol.*)
 allit (*geol.*)
 alliteratsion
 alliteratsiya
 allo (*und.*)
 allod (*huq.*)
 alloetnonim (*tish.*)
 allof (*tar.*)
 allofanitlar (*geol.*)
 alloflik
 allofon (*tish.*)
 allofchilik
 allogen (*geol.*)
 allogenez
 allogenotip
 allografa (*tish.*)
 alloh
 alloklaz
 alloklazit (*geol.*)
 alloleksa (*tish.*)
 allolekt (*tish.*)
 allolitlar (*geol.*)
 alloma
 allomalik
 allomerizm
 allometamorfizm
 allometriya
 allomorf (*geol.*)
 allomorfa (*tish.*)
 allomorfizm (*geol.*)
 allonim (*tish.*)
 allonj (*huq.*)
 allopalladiy (*geol.*)
 allopatiya (*tib.*)
 alloplastika
 allopoliploidiya
 allopurinol (*farm.*)
 allosema (*tish.*)
 allosomalar
 allotigen (~ *jinslar*)
 allotoponim (*tish.*)
 allotransplantatsiya (*tib.*)
 allotropik
 allotropiya
 allotropizm
 alloxol (*farm.*)
 alloxoriya (*bot.*)
 alloxorlar
 alloxromatik
 alloxromatizm
 alloxtonlar (*bot.*)
 allozavr
 allyur
 allyuvial
 allyuviy (*geol.*)
 allyuziya
 almagel (*farm.*)
 almanax
 almandin (*geol.*)
 almashinmoq
 almashinuv
 almashinuvchanlik
 almashinuvchi
 almashish

almashlamoq	aloqachilik	altchilik
almashlash	aloq-chaloq	alund (<i>kim.</i>)
almashmoq	aloy va aloe (<i>bot.</i>)	alunit (<i>geol.</i>)
almashtirgizmoq	alp	alunitlashish
almashtirilmoq	alpaka (<i>zool.</i>)	alunogen
almashtirish (<i>mat.</i>)	alpari (<i>huq.</i>)	alurgit
almashtirishmoq	alpag'ut (<i>tar.</i>)	alushtit (<i>geol.</i>)
almashtirmoq	alpang-talpang	alvasti
almashtiruv	alpang-talpanglamoq	alvastinamo
almashtiruvchi	alpang-talpanglash	alvastixona
almashuv	alpenshtok	alveolalar
almashuvchan	alpiniada	alveolit (<i>tib.</i>)
almashuvchanlik	alpinist	alveolizatsiya
almenda (<i>huq.</i>)	alpinistlik	alveolyar
almisoq	alpinizm	alvido
almisoqi	alplik	alvidonoma
almoyi-aljoyi	alpomishday	alvir-shalvir
alni (~ qotishmalar)	alpon-talpon	alvon
alniko (<i>kim.</i>)	alpoz	alvon-alvon
aloe	alpqomat	alvonlashmoq
alogizm	alqamoq	alvonrang
alohida	alqandoz	alvonchi (<i>zool.</i>)
alohida-alohida	alqandozlik	alximik va alkimyogar
alohidalamoq	alqasos	alximiya va alkimyo
alohidalanmoq	alqash	alyans
alohidalik	alqissa	alyaskit (<i>geol.</i>)
alohozolqiyos	al-qonun	alyaskitli
aloizit (<i>geol.</i>)	alqor (<i>bot.</i>)	alyor
aloksit (<i>geol.</i>)	alqor (<i>zool.</i>)	alyorchi
alolo (<i>mum. ad.</i>)	alqov	alyorchilik
alomat	alsifer (<i>kim.</i>)	alyumag (<i>farm.</i>)
alomatli	alt (<i>mus.</i>)	alyumel
alomatlik	altazimut (<i>astr.</i>)	alyuminatlar (<i>kim.</i>)
alomat-qiyomat	alteratsiya (<i>biol., mus.</i>)	alyuminiy
alomatsiz	alternat (<i>huq.</i>)	alyuminiylash
alomatchoy (<i>bot.</i>)	alternativ	alyuminiyli
alomit (<i>geol.</i>)	alternativa	alyuminotermya
alopetsiya (<i>tib.</i>)	alternator (<i>fiz.</i>)	alyuminoz (<i>tib.</i>)
aloqa	alternatsiya (<i>fiz., tish.</i>)	alyumofosfat
aloqador	altey (<i>bot.</i>)	alyumogel
aloqadorlik	altigraf	alyumogidridlar
aloqadrihol	altimetr	alyumokalsit
aloqalantirmoq	altituda (<i>geog.</i>)	alyumokvarsit
aloqali	alting (<i>huq.</i>)	alyumolit
aloqasiz	altof (<i>mum. ad.</i>)	alyumosilikatlar
aloqasizlik	altruist	alyumotermya
aloqaviy	altruizm	alyumotol
aloqachi	altchi	alyumoxromit

- alg'araz
 alg'i va olg'i (bot.)
 alg'ov (tar.)
 alg'ov-dalg'ov
 alg'ov-dalg'ovchi
 alg'ov-dalg'ovchilik
 al'amon (harb.)
 amagmatik (geol.)
 amaki
 amakili
 amakilik
 amakivachcha
 amakichilik
 amakrin
 amal (ish, harakat)
 amal (mansab)
 amalan
 amaldor
 amaldorlarcha
 amaldorlik
 amaldorchilik
 amalgama
 amalgamalangan
 amalgamalash (kim.)
 amalgamatsiya
 amaliy
 amaliya
 amaliylashtirmoq
 amaliylik
 amaliy-moddiy
 amaliy-nazariy
 amaliyot
 amaliyotparast
 amaliyotparastlik
 amaliyotchi
 amaliyotchilik
 amaliyotchi-o'qituvchi
 amaliy-tibbiy (tib.)
 amallab
 amallamoq
 amallash
 amallashmoq
 amalparast
 amalparastlik
 amaltalab
 amal-taqal
 amarant (bot.)
 amarantit
 amarillis (bot.)
- amastiya (tib.)
 amavroz (tib.)
 amazonit (geol.)
 amazonka(lar)
 ambar
 ambarsoz
 ambarsozlik
 ambarchi
 ambiqutbiy (fiz.)
 ambiseksuallik
 ambistomasimonlar (zool.)
 ambivalentlik
 ambligonit (geol.)
 ambliopiya (tib.)
 amblioskop
 ambrazura
 ambrit (geol.)
 ambrobene (farm.)
 ambrozin (geol.)
 ambroziya (bot.)
 ambulator (~ muolaja)
 ambulatoriya
 ambun (o'lch. b.)
 ameletit (geol.)
 ameliya (tib.)
 amenoreya (tib.)
 amensalizm (biol.)
 amensiya (tib.)
 amerikalik
 amerikanizmlar (tlsh.)
 amerikanoid
 amerikancha
 amerikaparast
 amerikaparastlik
 amerikacha
 amerikachasiga
 ameritsiy (kim.)
 ametist (geol.)
 ametropiya (tib.)
 amezit (geol.)
 amfibiontlar (zool.)
 amfibiyalar (zool.)
 amfibiya-samolyot
 amfibiya-tank (harb.)
 amfiblastula (zool.)
 amfibolitlar (geol.)
 amfiboliya (ad.)
 amfibollar (geol.)
 amfibollashmoq
- amfibolli
 amfibraxiy (ad.)
 amfidiploidlar (biol.)
 amfigen (geol.)
 amfigenit (geol.)
 amfigoniya (geol.)
 amfikarpiya (bot.)
 amfimakr (ad.)
 amfimiksis (biol.)
 amfimorf (sft.)
 amfipodlar (zool.)
 amfisbenalar (zool.)
 amfiteatr
 amfiumalar (zool.)
 amfodelit (geol.)
 amfodontoz (tib.)
 amfogen (~ jinslar)
 amfolitlar (fiz.)
 amfora
 amfoter
 amfoterit (geol.)
 amfoterlik
 amiant (geol.)
 amidlanish (kim.)
 amidlar (kim.)
 amidlash
 amidli
 amidol (kim.)
 amidopirin (farm.)
 amigdalin
 amikazol (farm.)
 amikronlar (fiz.)
 amil (~ spirtlar)
 amilatsetat
 amilazalar (kim.)
 amilenlar (kim.)
 amilnitrit (kim.)
 amilodekstrin (kim.)
 amiloid (biol.)
 amiloidoz (biol.)
 amilopektin (kim.)
 amiloplastlar
 amiloza (biol.)
 amilxlorid (kim.)
 amimiya (tib.)
 amin (tar.)
 amin (~ bo'lmoq)
 aminalon (farm.)
 aminazin (farm.)

- aminlar (*kim.*)
 aminlash (*kim.*)
 aminlik
 aminoakrixin (*farm.*)
 aminoatsidemiya (*tib.*)
 aminoatsiduriya (*tib.*)
 aminobenzol
 aminofenollar
 aminokapron
 aminokislotalar
 aminomoy (~ *kislota*)
 aminona
 aminoplastlar (*kim.*)
 aminopropionat (*kim.*)
 aminoqandlar
 aminoqatronlar (*kim.*)
 aminospirtlar (*kim.*)
 aminotoluollar
 aminotransferazalar
 aminozidin (*farm.*)
 aminoshakarlar (*kim.*)
 amiq (*mum. ad.*)
 amir
 amiralmo'minin
 amiralmuslimin
 amiralumaro
 amiri (*qovun navi*)
 amiriy
 amirkon (~ *paxta*)
 amirlik
 amirona
 amirzoda
 amirzodalik
 amitoz (*biol.*)
 amlok (*tar., iqt.*)
 amlokdor
 amlokdorlik
 amlokdorxon
 amma
 ammabachcha va
 amnavachcha
 ammajon
 ammalik
 ammatollar (*kim.*)
 amma-xola
 amma-xolalik
 ammiak
 ammiakatlar (*kim.*)
 ammiakli
 ammiakli-nitratli
 ammiaksiz
 ammo
 ammofillar (*zool.*)
 ammofos
 ammofoska
 ammo-lekin
 ammonallar (*kim.*)
 ammoniak
 ammonitlar (*kim., zool.*)
 ammoniy
 ammoniylangan
 ammoniyalar
 ammoniyash
 ammoniyashuv
 ammoniyli
 ammonoliz (*kim.*)
 amn (*tinchlik*)
 amneziya (*tib.*)
 amnion (*anat.*)
 amniotalar
 amnistiya
 amniyat
 amoma (*salla*)
 amoral
 amoralizm
 amorallik (*huq.*)
 amoratmaob (*mum.ad.*)
 amorf
 amorfa (*bot.*)
 amorfizm
 amorflik
 amoriylar (*etn.*)
 amortizator
 amortizatsion
 amortizatsiya
 amortizatsiyalash
 amortizatsiyalovchi
 ampel (~ *o'simliklar*)
 ampelit (*geol.*)
 ampelografiya
 ampelologiya
 ampeloterapiya
 amper
 amperli
 ampermetr
 amperometrik
 amperometriya
 amper-sekund
 amper-soat
 amper-tarozi
 amper-volt
 ampervoltmetr
 ampervoltvattmetr
 amper-o'ramlar
 ampioks (*farm.*)
 ampir (*arxit.*)
 ampitsillin (*farm.*)
 amplidin (*fiz.*)
 amplifikatsiya (*ad.*)
 amplitron
 amplituda
 amplitudaviy
 amplua (*snt.*)
 ampula
 ampulali
 amputant
 amputatsiya (*tib.*)
 amr
 amraq (*ermak*)
 amr-farmon
 amrimahol
 amrima'rif
 amrnoma
 amrud (*bot.*)
 amsol (*masallar*)
 amud (*tik chiziq*)
 amudiy
 amunitsiya (*harb.*)
 amvol
 amxara (*etn.*)
 amyoba
 amyobalar
 amyobali
 amyobasimon
 amyobiaz (*tib.*)
 amyoboid
 amyobotsitlar (*biol.*)
 ana
 ana bu
 ana bunaqa
 ana bunday
 ana unaqa
 ana xolos
 ana shu
 ana shunaqa
 ana shuncha
 anabaptistlar (*tar.*)

- anabas (*zool.*)
 anabazin (*farm.*)
 anabazis (*bot.*)
 anabena (*bot.*)
 anaberratsion (*fiz.*)
 anabiotik
 anabioz (*biol.*)
 anaboliklar (*farm.*)
 anabolizm (*biol.*)
 anaerob (*sft.*)
 anaerobiontlar
 anaerobioz
 anaeroblar (*biol.*)
 anafalis (*bot.*)
 anafara (*bot.*)
 anafaza
 anafilaksiya (*tib.*)
 anafora
 anaforik
 anafrot
 anagramma (*ad.*)
 anakoluf (*ad.*)
 anakondalar
 anakreontik
 anakreontizm (*ad.*)
 anal (~ *bezi*)
 analbit (*geol.*)
 analeptiklar (*farm.*)
 analgetiklar (*farm.*)
 analgeziya (*tib.*)
 analgin
 analgiya
 analhaq
 analitik
 analitika
 analitik-sintetik
 analiz
 analizator (*fiz.*)
 analizatorlar (*tib.*)
 analog
 analogik
 analogiya
 analsim (*geol.*)
 analsitit (*geol.*)
 ana-mana
 anamezit (*geol.*)
 anamnez (*tib.*)
 anamniyalar (*zool.*)
 anamorf (*fiz.*)
 anamorfizm
 anamorfoz (*bot.*)
 ananas
 anapest
 anapirin (*farm.*)
 anaplaziya
 anaplazma (*biol.*)
 anaplazmoz (*biol.*)
 anaprilin (*farm.*)
 anapsidlar (*zool.*)
 anatriya
 anarxist
 anarxistik
 anarxistiklik
 anarxiya
 anarxiyachi
 anarxizm
 anarxo-sindikalist
 anarxo-sindikalizm
 anasarka (*tib.*)
 anaspidlar (*zool.*)
 anastigmat (*fiz.*)
 anastigmatik
 anastigmatizm
 anastomoz (*biol.*)
 anastomozlovchi
 anatoksin (*farm.*)
 anatom (*tib.*)
 anatomik
 anatomik-gistologik
 anatomiya
 anatotsizm (*iqd.*)
 anavi va anovi
 anaxromat (*fiz.*)
 anaxronizm
 anbar
 anbarafshon
 anbarbor
 anbarbo'
 anbarbo'y
 anbarbo'ylik
 anbardor
 anbarin
 anbarnasim
 anbaroso
 anbiyo
 anbiyo-avliyo
 anbiyoulloh
 anbu
 anda
 anda (*quda- ~*)
 andak
 andak-andak
 andakkina
 andaksin (*farm.*)
 andalib (*mum. ad.*)
 andaluzit (*geol.*)
 andamanlar (*etn.*)
 andante (*mus.*)
 andarmon
 andaryak
 andava
 andavalamoq
 andavalatish
 andavalatmoq
 andavallash
 andavallashmoq
 andavallov
 andavachi
 andaza va andoza
 andazalamoq
 andazalash
 andazali va andozali
 andazalov
 andazalovchi
 andazasiz va andozasiz
 andazachi
 anderrayter (*iqd.*)
 anderrayting (*iqd.*)
 andezit (*geol.*)
 andi
 andijonlik
 andijonnusxa (*hun.*)
 andijoncha
 andilashmoq
 andilik
 andin
 andiz (*bot.*)
 andizlamoq
 andisha
 andishali
 andishalilik
 andishasiz
 andishasizlik
 andichilik
 andom
 andoq
 andoqki

- andoza va andaza
 andozali va andazali
 andozasiz va andazasiz
 andradit (*geol.*)
 androfiliya
 androfobiya
 androgenez
 androgenlar
 androginiya (*huq.*)
 android
 androlog
 andrologiya
 andromaniya
 andromeda (*bot.*)
 andromedidlar (*meteor.*)
 androspora (*bot.*)
 androst (*kim.*)
 androsteroma
 androsteronlar (*kim.*)
 androtsey (*bot.*)
 anduh
 anduhli
 anduhnok
 anekdot
 anekdotchi
 anekdotchilik
 anemiya (*tib.*)
 anemofiliya
 anemograf
 anemointegrator (*fiz.*)
 anemolitlar (*geol.*)
 anemometr
 anemometriya
 anemona (*bot.*)
 anemonim
 anemoxoriya
 anemuzit (*geol.*)
 anensefaliya (*tib.*)
 anergiya (*tib.*)
 aneroid (*fiz.*)
 anestetik (~ *vosita*)
 anestezin (*farm.*)
 anesteziolog
 anesteziologik
 anesteziologiya
 anesteziya
 anesteziyalovchi
 aneuploidiya (*biol.*)
 anevrin (*farm.*)
 anevrizma
 anfas
 anfilada (*arxit.*)
 anfos (*mum. ad.*)
 angarmonik
 angarmoniklik
 angarmonizm
 angidrid
 angidrit
 angidron
 angidrotolit (*geol.*)
 angidroz
 anhor
 anhor-anhor
 anhorbo'yi
 anho va anhu (*din.*)
 anhum va anhumo
 anid (*kim.*)
 anilidlar
 anilin (*kim.*)
 animalist
 animalistika
 animalizm
 animatik (~ *nazariya*)
 animatsion
 animatsiya
 animizm
 anion (*kim.*)
 anionitlar
 aniq
 aniqlagich (*bot.*)
 aniqlamoq
 aniqlanganlik
 aniqlanish
 aniqlanmaslik
 aniqlanmish (*tlsh.*)
 aniqlanmoq
 aniqlatish
 aniqlatmoq
 aniqlash
 aniqlashmoq
 aniqlashtirilmoq
 aniqlashtirish
 aniqlashtirmoq
 aniqlashtiruv
 aniqlik
 aniqlov
 aniqlovchi
 aniqmas
 aniqmaslik
 aniq-ravshan
 aniqroq
 aniqsiz
 aniqsizlik
 aniq-tiniq
 anis
 anisa
 anislik
 anissimonlar (*bot.*)
 anizogamiya
 anizokoriya (*tib.*)
 anizol (*kim.*)
 anizometr
 anizometriya
 anizotrop
 anizotropik (*kim.*)
 anizotropiklik (*kim.*)
 anizotropiya
 aningdek
 aning-chun
 anjabor (*bot.*)
 anjir
 anjirbehi
 anjirgul
 anjirqiyom
 anjirqoqi
 anjirsimon
 anjirsimonlar (*bot.*)
 anjirxo'r
 anjirxo'rlik
 anjir-zanjir (*o'yin*)
 anjirzor
 anjirzorlik
 anjirshaftoli
 anjom
 anjoma (*hun.*)
 anjomasoz
 anjomasozlik
 anjom-ashyo
 anjomdor
 anjom-uskuna
 anjuman
 anjumanoro
 anjumanorolik
 anjumansoz
 anjumansozlik
 ankabut (*mum. ad.*)
 anker

- ankerit (*geol.*)
 ankerli
 anketa (*esk.*)
 anketaboz
 anketabozlik
 anketalash
 anketali
 ankilostoma (*zool.*)
 ankilostomidalar
 ankilostomidoz
 ankilostomoz (*zool.*)
 ankiloz (*tib.*)
 ankilozavrlar
 anklav (*huq.*)
 anna (*pul b.*)
 annal(lar) (*tar.*)
 anneksion
 anneksionist
 anneksiya
 anneksiyachi
 anneksiyachilik
 annelidlar (*zool.*)
 annigilyatsion
 annigilyatsiya
 annotatsiya
 annotatsiyalanuvchi
 annotatsiyalash
 annotatsiyali
 annotatsiyalovchi
 annuitet (*iqt.*)
 annulyatsiya (*huq.*)
 anoa (*zool.*)
 anod (*fiz.*)
 anod-gidravlik
 anodlash
 anodli
 anod-mexanik
 anofeleslar (*zool.*)
 anoforit (*geol.*)
 anoftalm (*tib.*)
 anogen (~ *jinslar*)
 anoksemiya (*tib.*)
 anoksibiontlar
 anoksibioz
 anoksit (*geol.*)
 anoksiya
 anolit (*fiz., kim.*)
 anomal
 anomaliya
 anomaliyaviy
 anomaliyaviylik
 anomallik
 anomaloskop (*fiz.*)
 anomiya (*huq.*)
 anona (*bot.*)
 anonim
 anonimayzer
 anonimik
 anonimka
 anonimchi
 anonimchilik
 anons
 anor
 anordona
 anordoshlar
 anoreksiya (*tib.*)
 anorganik
 anorgul
 anorgulli
 anorgullilar
 anormal
 anormallik
 anortit (*geol.*)
 anortitli
 anortoklaz
 anortoklazit (*geol.*)
 anorxiya (*tib.*)
 anorxizm (*tib.*)
 anoryuz
 anoryuzlik
 anorzor
 anorzorlik
 anosir (*mum. ad.*)
 anosmiya (*tib.*)
 anov
 anovi va anavi
 anovi-manovi
 anov-manov
 anovulyatsiya (*tib.*)
 anoyi
 anoyilashish
 anoyilashmoq
 anoyilik
 anqaygan
 anqayganlik
 anqaygannamo
 anqaygansimon
 anqayganacha
 anqayish
 anqayishlik
 anqayishmoq
 anqaymoq
 anqaytirish
 anqaytirmoq
 anqayuvchan
 anqiganlik
 anqimoq
 anqitish
 anqitmoq
 anqish
 anqo
 anqov
 anqovlanish
 anqovlanmoq
 anqovlarcha
 anqovlik
 anqovsimon
 anqovsiraganlik
 anqovsiramoq
 anqovsirash
 anqovsirov
 anqovchasiga
 anquv
 ansambl (*mus., arxit.*)
 ansamblchi
 ansoriy
 ansorlar (*tar.*)
 antablement (*arxit.*)
 antagonist
 antagonistik
 antagonistlar
 antagonistlik
 antagonizm
 antanta
 antarktik
 antarktozavr
 anteklaza (*geol.*)
 antenatal (*tib.*)
 antenna
 antennalar
 antennali
 antenanasiz
 anteridiy (*bot.*)
 anterozoid
 antiallergik
 antiandrogenlar
 antianginal (~ *dori*)

- antiapeks (*astr.*)
 antiaritmik
 antiastmatik
 antiatom (*fiz.*)
 antiaylanish (*fiz.*)
 antibakterial
 antibakxiy (*ad.*)
 antibarion (*fiz.*)
 antibiotik
 antibiotiklar
 antidaktil (*ad.*)
 antidarvinizm
 antidemokrat
 antidemokratik
 antidemokratiya
 antidepolyarizator
 antidepressantlar
 antidepressiv
 antidetonator (*fiz.*)
 antidiabetik
 antidialektik
 antidiniy
 antidiuretik (*tib.*)
 antidoping
 antidotlar
 antidunyo
 antiekspressivlik
 antielektron
 antiepitsentr
 antifashist
 antifashistik
 antifashizm
 antifeodal
 antifermentlar (*biol.*)
 antiferromagnetik
 antiferromagnetizm
 antifiltratsion
 antifon (*mus.*)
 antifoton (*fiz.*)
 antifrazis (*tlsh.*)
 antifriksion
 antifrizlar
 antigelmintlar
 antigemorragik
 antigenlar
 antigigiyena
 antigigiyenik
 antigiperon (*fiz.*)
 antigistamin (*tib.*)
 antigitlerchilar
 antigormonal
 antigormonlar
 antigradiyent (*fiz.*)
 antigumanistik
 antigumanizm
 antiharbiy (*harb.*)
 antiilmiy
 antiimperialistik
 antiizomorfizm
 antik
 antikatalizator
 antikatotod
 antiklerikal
 antiklerikalizm
 antiklimaks
 antikiinal (*geol.*)
 antikoagulyantlar
 antikolonial
 antikommunizm
 antikonstitutsion
 antikorroziya
 antikorroziyaviy
 antikorrupsion
 antikorrupsiya
 antikvar
 antikvariat
 antilogarifm
 antilopa
 antimarksist
 antimarksistik
 antimaterialistik
 antimateriya (*fiz.*)
 antimetabolitlar (*tib.*)
 antimezon
 antimilitarist
 antimilitaristik
 antimilitarizm
 antimins
 antimodda (*fiz.*)
 antimon
 antimonatlar
 antimonidlar
 antimonil
 antimonit (*geol.*)
 antimonopol (~ *siyosat*)
 antimonopolist
 antimonopolistik
 antimoslama
 antimutagenlar
 antineytrino
 antineytron
 antinomiya (*fls.*)
 antinuklon
 antioksidantlar (*farm.*)
 antioksidlovchilar
 antiparallel (*fiz.*)
 antipartiyaviy
 antipartiyachi
 antipartiyachilik
 antipassatlar (*meteor.*)
 antipatik
 antipatiya
 antipedagogik
 antiperistaltika
 antiperspirant
 antipirenlar
 antipiretiklar (*farm.*)
 antipirin (*farm.*)
 antipirogenlar
 antiplagiat
 antipnevmatoliz
 antipodlar
 antiproton
 antipsixologizm
 antiqa
 antiqahramon va
 aksilqahramon
 antiqalashmoq
 antiqalik
 antiqiy
 antirabik (~ *emlash*)
 antiraketa (*harb.*)
 antirealistik
 antirekord
 antirevmatik
 antirrinum (*bot.*)
 antisanitar
 antisanitarizm
 antisemit
 antisemitik
 antisemitizm
 antisemiya (*tlsh.*)
 antiseptik
 antiseptika
 antiseptiklar (*tib.*)
 antiseysmik
 antisimmetrik

- antisimetriya
 antisimetriyalash
 antisklerotik
 antisovet
 antisovetizm
 antispazmatik
 antistrofa (*ad.*)
 antistrumin
 antitanalar
 antitanachalar
 antiteza
 antitezis
 antitireoidlar (*biol.*)
 antitoksinlar (*tib.*)
 antitsiklon
 antiutopiya (*fls.*)
 antivirus
 antivitaminlar
 antixolin (*tib.*)
 antiya (*zool.*)
 antizarralar (*fiz.*)
 antlar (*etn.*)
 antofein
 antofillit
 antofillitli
 antologik
 antologiya
 antonim
 antonimik
 antonimiya
 antonomaziya (*tlsh.*)
 antonovka (*olma*)
 antotsianlar (*kim.*)
 antoxlor
 antraflavin (*kim.*)
 antraknozlar (*tib.*)
 antrakoz (*tib.*)
 antraks (*vet.*)
 antraksolit (*geol.*)
 anrakt
 antranil (~ *kislota*)
 anratsen (*kim.*)
 anratsit
 anratsitlash
 anratsitli
 antraxinon (*kim.*)
 antrazollar (*kim.*)
 ntrasha (*snt.*)
- antre (*snt.*)
 antrekot
 antrepenyor
 antrepriza (*snt.*)
 antresol
 antrit (*tib.*)
 antropoekologik
 antropoetnonim
 antropofag
 antropofagiya
 antropofobiya
 antropogenetika
 antropogenez
 antropogeografiya
 antropogidronim
 antropografiya
 antropoidlar
 antropoindikator
 antropokomonim
 antropoleksema
 antropolitriya (*huq.*)
 antropolog
 antropologik
 antropologiya
 antropologizm (*fls.*)
 antropometr
 antropometrik
 antropometriya
 antropomorf
 antropomorfizm
 antropomorfologiya
 antroponim
 antroponimik
 antroponimika
 antroponimist
 antroponimiya
 antroponimlashuv
 antroponozalar (*tib.*)
 antropoonomastika
 antropooronim
 antropooykonim
 antropopoetonim
 antroposofik
 antroposofiya (*fls.*)
 antroposotsiologiya
 antropoteonim
 antropotoponim
 antropotsentrik
- antropotsentrizm (*fls.,tlsh.*)
 antropoxoriya
 antropozoonim
 antropozoonozalar (*tib.*)
 anturpum (*bot.*)
 anura (*bot.*)
 anuriya (*tib.*)
 anus
 anushteginlar
 anvar
 anvo
 anvo-anvo
 anvoyi
 anzur
 ang'irt (*sariq g'oz*)
 ang'iz
 ang'ishlamoq
 ang'ishlatmoq
 ang'raygan
 ang'rayganlik
 ang'raygancha
 ang'rayish
 ang'raymoq
 ang'raytmoq
 ang'rov
 ang'rovlanish
 ang'rovlanmoq
 ang'rovlik
 anshlag
 anshlif (*geol.*)
 anshlyus
 ancha
 ancha-ancha
 anchagina
 anchaki
 ancha-muncha
 anchar (*bot.*)
 anchayin
 anchous (*zool.*)
 an'ana
 an'anaviy
 an'anaviylashgan
 an'anaviylik
 aorist (*tlsh.*)
 aorta
 aortit (*tib.*)
 apart (*snt.*)
 apartament

- aparteid
 apatit (*geol.*)
 apatiya (*psxl.*)
 apatridlar (*huq.*)
 apash
 apeks (*astr.*)
 apellyant
 apellyativ
 apellyativlashish
 apellyatsion
 apellyatsiya
 apelsin
 apelsinli
 apelsinzor
 apelsinzorlik
 apepsiya (*tib.*)
 apera (*bot.*)
 apertometr (*fiz.*)
 apertura (*fiz.*)
 aperturasimon
 aperturaviy
 apeyron (*fls.*)
 apikal
 apilak (*farm.*)
 apil-tapil
 apir-shapir
 apiterapiya
 aplanat (*fiz.*)
 aplanatik
 aplanatizm
 aplanosporalar (*biol.*)
 aplastik
 aplaziya (*tib.*)
 applit (*geol.*)
 applitli
 apliziyalar (*zool.*)
 aplomb (*snt.*)
 apnoe
 apoastr (*astr.*)
 apofegma (*ad.*)
 apofegmatik
 apofegmatlar (*ad.*)
 apofema (*mat.*)
 apofeoz (*ad.*)
 apoferment (*kim.*)
 apofillit (*geol.*)
 apofiz (*anat.*)
 apofiza (*geol.*)
- apogalaktik
 apogalaktiy (*astr.*)
 apogamiya (*bot.*)
 apogey
 apokalipsis (*tar.*)
 apokopa (*tlsh.*)
 apokrif (*ad.*)
 apokrifik
 apolitik
 apolitizm
 apollon (*zool.*)
 apolog (*ad.*)
 apologet
 apologetika
 apologiya
 apomagmatik (*geol.*)
 apomiksis (*biol.*)
 apomorfin (*farm.*)
 aponevroz (*tib.*)
 apopleksiya (*tib.*)
 apoqumtosh (*geol.*)
 apoq-chapoq
 apoq-chapoqlashmoq
 apoqchapoqlik
 aporiya (*fls.*)
 aport (*bot.*)
 aportlar (*iqt.*)
 aposeleniy (*astr.*)
 apospermiya (*bot.*)
 aposporiya (*biol.*)
 aposteriori (*fls.*)
 aposteriorlik
 apostilb (*huq.*)
 apostollar (*din.*)
 apostrof
 apostrofa (*ad.*)
 apotetsiy (*bot.*)
 apoxromat
 appa-adil
 apparat
 apparatsozlik
 apparatura
 apparatchi
 apparatchilik
 apparel
 appassionato (*mus.*)
 appendektomiya (*tib.*)
 appendiks
- appendikulyariyalar
 (*zool.*)
 appenditsit
 apperkot (*sprt.*)
 appersepsiya
 appersepsiyaviy
 applikata (*mat.*)
 applikator (*fiz.*)
 applikasiya
 applikatura
 appozitiv
 appozitsiya (*biol., tlsh.*)
 appret (*kim.*)
 appretlash
 appretura
 approksimatsiya (*mat.*)
 apraksiya (*tib.*)
 aprel
 apriori (*fls.*)
 apriorizm
 apriorlik
 aprobator
 aprobatorlik
 aprobatsiya
 aprobatsiyalamoq
 aprobatsiyalash
 aprobatsiyachi
 aprobatsiyachilik
 apsidalar (*arxit., astr.*)
 apshu (*chuchkurik*)
 apshurish
 apshurmoq
 aqalli
 aqba (*esk. geog.*)
 aqd
 aqdnoma
 aqida
 aqidaparast
 aqidaparastlik
 aqidasiz
 aqidasizlik
 aqidaviy
 aqidachi
 aqiq
 aqiqa (*etn.*)
 aqiqlashish
 aqiqlashmoq
 aqirmoq

- aql
 aqli amaliy
 aqli nazariy
 aqlan
 aql-bosh
 aql-farosat
 aql-hush
 aql-hushli
 aql-idrok
 aql-idrokli
 aqlinorasolik
 aqlipastlik
 aqli raso
 aqli rasolik
 aqliy
 aqllashish
 aqllashmoq
 aqllashuv
 aqli
 aqllilashish
 aqllilashmoq
 aqllilik
 aqlparastlik
 aqlsiz
 aqlsizlarcha
 aqlsizlik
 aqltish
 aql-tushuncha
 aql-zako
 aql-zakovat
 aql-zehn
 aqlchi
 aqoid
 aqoqiyo (*kim.,tib.*)
 aqor (*iqt., tar.*)
 aqrab
 aqrabo
 aqvom (*mum. ad.*)
 aqcha va oqcha
 aqchadon
 aqchasiz
 aqchasizlik
 ar (*o'Ich. b.*)
 ara (*to'ti*)
 arab
 arab-ajam
 arabesk (*raqs*)
 arabeska (*arxit.*)
 arabi (~ *gilam; ~ ot*)
 arabinoza (*kim.*)
 arabiy
 arabiyilashtirish
 arabiyilashtirmoq
 arabiynavis
 arabiyot (*mum. ad.*)
 arabizm
 arablar
 arablashish
 arablashmoq
 arabon (*etn.*)
 arabshunos
 arabshunoslik
 arabcha
 arabchalamoq
 arabchalashmoq
 arabchalashtirish
 arabchalashtirmoq
 arabchasiga
 arabchi
 arabchilik
 arafa
 arafalik
 arafachilik
 arafot
 aragonit (*geol.*)
 aragotit (*geol.*)
 aralash (*qorishiq*)
 aralasha-aralasha
 aralashavermoq
 aralashganlik
 aralashib-quralashib
 aralashiga
 aralashish
 aralashma (*ot va sft.*)
 aralashmaganlik
 aralashmaslik
 aralashmoq
 aralash-quralash
 aralash-quralashlik
 aralashitirgich
 aralashitirilmog
 aralashitirish
 aralashitirmaslik
 aralashitirmoq
 aralashitiruv
 aralashitiruvchi
 aralashuv
 aralashuvchi
 aralashuvchilik
 araliya (*bot.*)
 araliyadoshlar
 arama (*zool.*)
 aranjirovka (*mus.*)
 arapayma (*zool.*)
 araq
 araqi (*arxit.*)
 araqfurush
 araqfurushlik
 araqxo'r
 araqxo'rlik
 araqxona
 araqchi
 ar-ar (*taql.*)
 ararterak
 arasot va arosat
 arat (*cho'pon*)
 araukaritlar
 araukariyadoshlar
 araukariyalar (*bot.*)
 arava va aroba
 arava-arava
 aravak (*buloqi*)
 aravakash va arobakash
 aravakashlik va
 arobakashlik
 aravakashchasiga
 aravakashchilik
 aravaklar (*etn.*)
 aravali
 aravalik
 aravamix
 aravasoz va arobasoz
 aravasozlik va
 arobasozlik
 arava-ulov
 aravacha
 aravachi va arobachi
 aravon (*etn.*)
 araxis (*bot.*)
 araxnidizm (*tib.*)
 araxnidlar (*zool.*)
 araxnodaktiliya (*tib.*)
 araxnofobiya
 araxnoidit (*tib.*)

- araxnologiya (*zool.*)
 araxnozlar (*vet.*)
 arayish
 araz
 araz-firoq
 araz-firoqchi
 arazlaganlik
 arazlagannamo
 arazlagansimon
 arazlamaslik
 arazlamoq
 arazlash
 arazlashish
 arazlashmoq
 arazlashtirmoq
 arazlov
 arazlovchi
 araz-noz
 arazsimon
 arazchi
 arazchilik
 arash (*o'rch. b.*)
 arashon (*geol.*)
 arashonbuloq
 arang
 arang-arang
 arbalet
 arbidol (*farm.*)
 arbin
 arbinit (*geol.*)
 arbitr
 arbitraj
 arbitrajlik
 arbitrlik
 arbob
 arboblik
 arbobona
 arbolit (*qur.*)
 arboritsidlar (*kim.*)
 arboviruslar
 ardob
 ardobxo'r
 ardobxo'rlik
 ardometr
 ardoq
 ardoqlaganlik
 ardoqlamoq
 ardoqlanish
 ardoqlanmoq
 ardoqlash
 ardoqlashish
 ardoqli
 areal (*ot va sft.*)
 arefleksiya (*biol.*)
 arena
 arenariya (*bot.*)
 arenlar (*kim.*)
 areografiya (*astr.*)
 areola (*geol.*)
 areolit (*tib.*)
 areologiya (*astr.*)
 areometr
 areometrik
 areometriya
 areopag (*huq.*)
 arest (*huq.*)
 arfa (*mus.*)
 arfachi
 argazidlar (*zool.*)
 argentinalik
 argentinar (*etn.*)
 argentit (*geol.*)
 argentometriya
 argentopirit (*geol.*)
 argentum
 argillitlar (*geol.*)
 argillitli
 argillofillar (*biol.*)
 argilloid (*geol.*)
 arginaza (*kim.*)
 arginin (*kim.*)
 argiroz (*tib.*)
 argo (*tlsh.*)
 argon (*kim.*)
 argonavtlar
 argotik (*tlsh.*)
 argotizm
 argument
 argumentatsiya
 argumentlamoq
 argumentlash
 arguslar (*zool.*)
 ari
 arid (~ *iqlim*)
 aridlashish
 arifmetik
 arifmetika
 arifmograf
 arifmografchi
 arifmometr
 aril (*kim.*)
 arillamaslik
 arillamoq
 arillatmoq
 arillash
 arillashmoq
 arilloidlar (*bot.*)
 arimoq
 ariozo (*mus.*)
 ariq
 ariq-ariq
 ariqboshi
 ariqboshilik
 ariqqazgich (*tex.*)
 ariqtozalagich
 ariq-zovur
 ariqcha
 arisimonlar
 aristokrat
 aristokratik
 aristokratiya
 aristokratizm
 aristokratlashganlik
 aristokratlashmoq
 aristokratlik
 aristokratcha
 aristoloxiya (*bot.*)
 aristoloxiyadoshlar
 ariston (*tutqun*)
 aritilmoq
 aritish
 aritmik
 aritmiya
 aritmoq (*ketkazmoq*)
 arittirmoq
 arituvchi
 ariuya (*ari uyasi*)
 arixona
 arixo'rlar (*zool.*)
 ariya
 ariyetta (*mus.*)
 ariylar (*etn.*)
 ariza
 arizaboz

- arizabozlik
 arizanavis
 arizanavislik
 arizanoma
 arizachi
 arizachilik
 arizacho'p
 arizonit (*geol.*)
 arish (*bot.*)
 arichi
 arichilik
 arjumand
 arjumandlik
 ark (*qal'a*)
 arka (*peshtoq*)
 arkada (*arxit.*)
 arkanzit
 arkatura (*arxit.*)
 arkbutan (*arxit.*)
 arkkosekans
 arkkosinus
 arkkotangens
 arkon (*ruknlar*)
 arkoni davlat
 arkoni din
 arkoni harb
 arkozlar (*geol.*)
 arksekans
 arksimon
 arksinus
 arktangens
 arktik
 arktikashunos
 arktikashunoslik
 arktogeya (*geog.*)
 arlot va orlot (*etn.*)
 armada (*harb.*)
 armadillar (*zool.*)
 arman
 armani
 armaniy
 armanlar
 armancha
 armanchalamoq
 armanchalash
 armanchasiga
 armatura
 armaturabop
- armaturalangan
 armaturali
 armaturachi
 armaturachilik
 armiya
 armiyachi
 armko-temir
 armon
 armonda
 armondalik
 armonli
 armonlilik
 armon-orzu
 armonsiz
 armonsizlik
 armrestling (*sprt.*)
 armug'on
 arna
 arnautlar (*etn.*)
 arnika (*bot.*)
 aro (*tumanlararo*)
 aroba va arava
 arobakash va aravakash
 arobakashlik va
 aravakashlik
 arobachi va aravachi
 aromat
 aromatik
 aromatizator
 aromatizatsiya
 aromatlash
 aromorfoz (*biol.*)
 arosat
 arpa
 arpabodiyon (*bot.*)
 arpajevak (*taqinchoq*)
 arpapoya
 arpag'on (*bot.*)
 arpasholi (*sholi turi*)
 arpejio (*mus.*)
 arqal (*zool.*)
 arqiramoq
 arqon
 arqonbof
 arqonbop
 arqoniy (*qovun navi*)
 arqonlamoq
 arqonlanmoq
- arqonli
 arqonlik
 arqonsiz
 arqonchi
 arqonchilik (*hun.*)
 arqoq
 arqov (*hun.*)
 arqovcho'p
 arqul (*mus.*)
 arra
 arra-arra
 arrabaliq
 arraburun (*zool.*)
 arragul (*naqsh*)
 arrakash
 arrakashlar (*zool.*)
 arrakashlik
 arralab-arralab
 arralamoq
 arralanmoq
 arralatish
 arralatmoq
 arralay-arralay
 arralash
 arralashmoq
 arralovchi
 arranusxa
 arrapusht
 arraqipiq
 arrasimon
 arratish (*naqsh*)
 arratishsimon
 arratumshuq (*zool.*)
 arracha (*hun.*)
 arrachi
 arrenoblastoma (*tib.*)
 arrenotokiya (*biol.*)
 arretir (*fiz.*)
 arretirlamoq
 arrorut
 arroziya (*tib.*)
 arsen (*kim.*)
 arsenal
 arsenatlar (*kim.*)
 arsenidlar
 arsenitlar
 arsenoferrit (*geol.*)
 arsenolit (*geol.*)